

ŽELEZAR

Jesenice, 1. aprila 1967
LETO IX

Poštnina plačana v gotovini
Številka 13.

17. konferenca sindikalne organizacije železarne

V petek, 24. marca je bila v delavskem domu 17. konferenca sindikalne organizacije železarne. Poleg delegatov in predstavnikov družbeno političnih organizacij občine in železarne, so se konference udeležili tudi predstavniki uprave podjetja, predsednik republiškega odbora sindikata za industrijo in rudarstvo tov. Globačnik in predstavniki sindikalnih organizacij železarne Ravne, Store, Litostroj, Cinkarne Celje, rudnika Ljubije in Trbovlje ter Strojne tovarne Trbovlje.

Po uvodnem poročilu predsednika IO tov. Srečka Mlinariča se je pričela razprava, v kateri je sodelovalo 16 govornikov. Govorili so o delu v sindikalni organizaciji in o številnih problemih, ki spremljajo izvajanje gospodarske reforme in proizvodnega načrta železarne. Danes objavljamo dva prispevka, v prihodnji številki pa bomo še dva.

Franc Novak

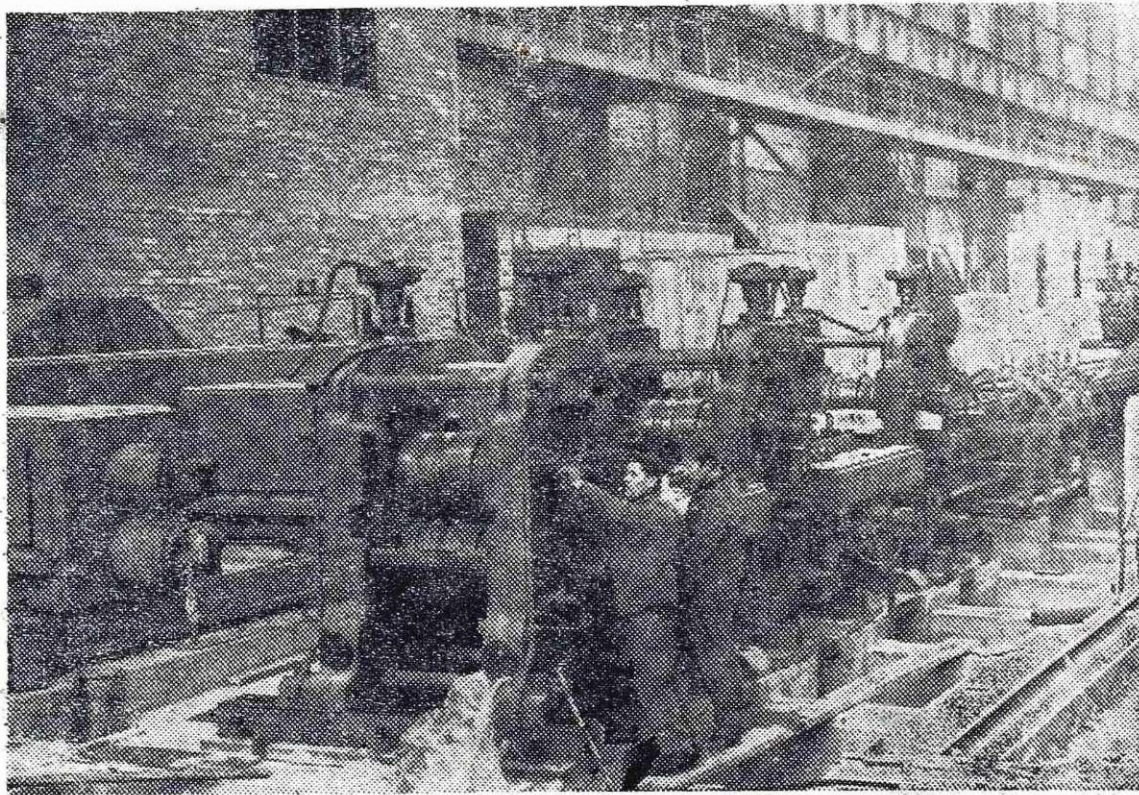
Sindikalna organizacija in samoupravni odnosi

Sindikalna organizacija je v zgodovini razrednega boja za delavske pravice opravljala vedno vlogo zaščitnika le-teh, se borila in ukrepala, kadar so bile teptane. Prav zaradi tega so še danes v mnogih kapitalističnih družbah sindikalne organizacije edini varuhi delavskih množic, ki s svojim delovanjem v nenehnem boju med delavskim razredom in kapitalom pomagajo, da se delavski razred osvobaja izkoriščevalcev.

V naši družbeni ureditvi so se ti odnosi razvili v drugačni obliki. Delavsko samoupravljanje naj bi odpravilo vse negativne pojave in tako urejalo odnose med proizvajalci in družbo. S prenosom težišče dela na samoupravne organe je sindikalna organizacija odstopila vlogo zaščitnika delavcev samoupravnih organov in deluje le kot posrednik pri razčiščevanju medsebojnih vprašanj, oziroma naj bi to bila.

Dejansko stanje pa je precej drugačno. Delavsko samoupravljanje je trenutno na stopnji, ki ne ustreza več popolnoma potrebam v kolektivu. Delo samoupravnih organov se ne odvija skladno s težnjami delovnih enot, kar ustvarja medsebojna trenja v odnosu delovna enota na eni — ter gospodarska organizacija na drugi strani. Prav ti konflikti so delni odgovor za pogosto slab odnos do dela, za nezadovolj-

vo delovno in tehnološko disciplino ter v skrajnih primerih za prekinitve dela, ki so zadnje čase preveč pogosten pojav v našem podjetju. To je dokaz, da decentralizacija samoupravljanja ni bila izvedena popolno. Ni zajela osnovnih oblik samoupravljanja v delovnih enotah ter ni razmejila vsebine samoupravljanja — dolžnosti ter pravic. Dokaz temu je lahko naša delovna enota elektro in toplotna energija, ki že dalj časa zahteva rešitev kritičnega stanja osebnih dohodkov, v zadnjih dneh pa grozi s prekinitvijo dela ter pošilja sklepe zbora proizvajalcev in sindikalne organizacije predstavnikom podjetja in centralnim samoupravnim organom. Žalost (nadalj. na 2. str.)

Montaža proge 450 v novi žični valjarni

O delitvi osebnega dohodka

Na obeh zasedanjih DS DE strojnega vzdrževanja in na zboru proizvajalcev smo obravnavali delitev osebnih dohodkov zaposlenih v naši enoti. Glavni vzrok temu je bilo povečanje osnovnih postavk za posamezna delovna mesta, ki jih je potrdil DS železarne na osnovi predloga komisij mehanične in konstrukcijske delavnice. Komisiji sta ne glede na to, da se posamezni oddelki pri reorganizaciji vzdrževalne službe odcepijo od teh delavnic ter priključijo novi delovni enoti strojnega vzdrževanja, popravili osnovne postavke skoraj na vseh delovnih mestih.

Pri tem niso gledali na potrjen predlog za reorganizacijo vzdrževanja, ki je vseboval tudi osnovne postavke za vsa delovna mesta v posameznih skupinah vzdrževanja. Da je bila zmeda še večja, pa komisija pri mehanični delavnici ni povečala nobene osnovne postavke ključavničarjem, ki so do reorganizacije vzdrževanja spadali pod mehanično delavnico, delali pa so v proizvodnih obratih na plavžu, v jeklarni in predelovalnih obratih. DS železarne je predlog omenjenih komisij potrdil ali bolje rečeno, vzel na znanje, pri oblikovanju mase osebnega dohodka za delovno enoto strojnega vzdrževanja pa ni upošteval povišanje. Prepustil je delavskemu svetu delovne enote strojnega vzdrževanja, da sam odloči, katera oblika je boljša: ali na osnovi povečanih postavk ali pa na osnovi osnovnih postavk, ki so bile postavljene v predlogu reorganizacije. Na osnovi povišanja osnovnih postavk na posameznih delovnih mestih je bilo s strani ostalih vzdrževalcev precej pritožb. Komisija za kadre in nagrajevanje pri DS DE ni mogla pritožbe sama rešiti, ampak je zahtevala od delavskega sveta, da nakaže pot za rešitev pritožb. Na delavskem svetu

sta bili predlagani dve varianti in sicer prva, da se osebni dohodek izplača na osnovi prvotnega predloga in se popravek ne upošteva. Druga varianta pa je bila, da komisija napravi popravek posameznih postavk ter predlaga spremembe delavskemu svetu delovne enote strojnega vzdrževanja.

Prva varianta ni bila sprejeta kljub tolmačenju, da je edino DS DE pristojen, da razpravlja in poviša že sprejete osnovne postavke.

Sprejeta je bila druga varianta v dopolnjenem smislu, da komisija skupno z vodstvom DE, z vodji vzdrževanja po posameznih sektorjih in s predsednikom delavskega sveta in zbora proizvajalcev strojnega vzdrževanja uskladi nesorazmerja, ki so nastala s popravki po posameznih delavnicah ter pripravi predlog za obravnavo na DS DE in kasneje za zbor proizvajalcev.

Predlagana razširjena komisija je napravila izravnalni predlog osnovnih postavk za posamezna delovna mesta in sicer tako, da se nekaterim delovnim mestom zniža osnovna postavka, nekaterim pa poveča, vendar nikjer ni prišla pod prvotno potrjeni predlog. Delavski svet je ta predlog obravnaval ter se v glavnem z njim strinjal in predlagal, da se ga predloži zboru proizvajalcev v potrditev. Na zboru proizvajalcev pa je prišlo do precej

živčne debate, posebno tistih, ki so z novim predlogom nekaj izgubili, vsi tisti, ki pa so pridobili in ki jih je tudi več, pa so na zboru trdovratno molčali. Čeprav je komisija delala v zelo široki sestavi in so se vodje vzdrževanja po posameznih sektorjih s predlogom strinjali, ni so podprli predloga.

Ce vzamemo, da je strokovna struktura v naši delovni enoti kar 3,5, bi računali, da bodo delavci s tako izobrazbo lahko bolje presodili položaj in dali obratovodstvu in delavskemu svetu podporo. Bilo pa je ravno nasprotno. Pri tem lahko ugotovimo, da posamezni vodje vzdrževanja niso svojim sodelavcem pravilno tolmačili predloga, čeprav so sami sodelovali pri tem in se s popravki tudi strinjali. Če bomo hoteli, da bo reorganizacija vzdrževanja dosegla svoj namen, bomo morali sprejete stališča pri svojih delavcih pravilno tolmačiti in zagovarjati njihovo pravilnost. Delavski svet bo moral večkrat obravnavati, kako izboljšati vzdrževanje, da bomo imeli od tega koristi tako vzdrževalci, kakor tudi ves kolektiv. Z enotnim stališčem bomo dosegli boljše uspehe in marsikatera nepravilna kritika bo tudi odpadla. Posamezniki pa se morajo zavedati, da se bo treba včasih tudi podrediti večini.

T. S.

Iz nove žične valjarne

Izgradnji nove žične valjarne na Beli pripisujemo velik pomen. Ne pretiravamo, če trdimo, da prav zato zelo velika pozornost velja prav temu objektu, ki je med največjimi v prvi etapi rekonstrukcije železarne.

O izgradnji žične valjarne in sploh o rekonstrukciji je bilo v zadnjem času veliko povedanega na sejah organov delavskega samoupravljanja in na petkovi konferenci sindikalne organizacije. O rekonstrukciji in problemih, s katerimi se srečujemo, je govoril na omenjeni konferenci tudi direktor železarne in poudaril, da bi morali skrajšati čas od prvih preizkusov do redne proizvodnje.

Med tednom smo si ogledali gradbišče nove žične valjarne. Dela pri izgradnji proge 450 so v glavnem končana in od 14. marca dalje že preizkušajo progo. Težave imajo zato, ker peč še ni dograjena in blume prevažajo direktno iz bluminga v novo žično valjarno. Postopek je zelo zamuden, zato se blumi preveč ohladijo. Da bi postopek pri prevažanju blumov iz bluminga v žično valjarno (nadalj. na 3. str.)

17. konferenca sindikalne organizacije železarne

(nadalj. s 1. str.)
no je dejstvo, da z izjemo kadrovskega sektorja, ti organi sploh ne reagirajo — niti z navadnim dopisom ne, na stališče delovne enote, kar postavlja člane enote v neenakovreden položaj — ne vredne niti administrativnega odgovora. Zato se ni treba čuditi slabim delovnim odnosom proizvajalcev in očitkom pasivnosti do procesov samoupravljanja, saj primer naše delovne enote

jasno kaže, da se naše težnje ne jemljejo resno in dokazuje, da predlogi, sklepi ali želje samoupravnih organov nimajo nobene veljave oziroma so neučinkoviti. Tak odnos do proizvajalcev vzbuja odpor, ki se stopnjuje — zmanjšuje interes in prizadevanja v samoupravnih organih.

Delitev osebnega dohodka ni problematična le v naši delovni enoti, temveč se zahteve po spremembi nagra-

jevanje pojavljajo tudi v drugih delovnih enotah. Ravno nerazjasnjeni odnosi v nagrajevanju ustvarjajo največja trenja in nesorazmerja med posameznimi delovnimi enotami. Enotni sistem analitične ocene se je z notranjimi korekturami tarifnih postavk v delovnih enotah izmaličil, poznejše spremembe cenikov in spremembe načinov formiranja dohodka pa so tako posredno porušile prvotno vsklajeni sistem. Posledica tega so privilegirani položaji nekaterih delovnih enot ter nezadovoljstvo v drugih enotah, kjer se te korekture niso izvedle. Iz tega je razvidno, da se je vrednost posameznih delovnih mest, ki so bila z analitično oceno enako ocenjena, bistveno spremenila in zato primerjava ni več realna.

Vsa nasprotja mečejo senco tudi na sindikalno organizacijo. Smatram, da tudi v delavskem samoupravlja-

nju nastopajo težnje, ki onemogočajo proizvajalcu nagrajevanje po delu in je zato posredno izkoriščen. Dejansko služba, ki potrebuje nekaj mesecev, da odkrije napako v izračunu osebnih dohodkov in ki pripravi neresnično poročilo DS železarne, s svojo nestrokovnostjo in nerazgledanostjo posredno prikrajša proizvajalce pri zasluženem dohodku. Sindikalna organizacija mora ostreje posredovati in zaščititi interese delavcev, kadar so zaradi raznih birokratskih ukrepov ogroženi. Ne zanikam pozitivne vloge sindikata pri razvijanju rekreativne dejavnosti — pri organizaciji oddihov in izletov — smatram pa, da je to le sekundarna dejavnost. Sindikalna organizacija je kot delavska organizacija še vedno potrebna. Toda le z vztrajno borbo za pravice delavcev si bo povrnila ugled, ki si ga je z dolgoletnim delom pridobila.

mo potem več od tega imeli. Če bomo to uspeli, bo veliko nepravilnosti in težav s tem odpravljenih.

Raznim akcijam IO sindikalni odbori niso posvetili dovolj pozornosti. Tako se je zgodilo, da sindikalni odbori menijo, da so popolnoma samostojni in je tako razen izletov in rekreacije ostalo sindikalno delo padlo v vodo. Uspešno delo pa ni odvisno samo od IO, ampak od vseh sindikalnih odborov in članov.

Omenil, bi še delavski tisk — Delavsko enotnost. Večkrat smo propagirali, da bi se naklada časopisa dvignila. Vendar se ni. Mislim, da je ta časopis toliko važen, da bi morali biti vsaj odbori tišči, ki bi gledali na to, da imajo vsaj sindikalni odborniki ta časopis. Upam, da se bo ta akcija izvedla in apeliram na delegate, da v svojih odborih to stvar uredijo.

Odpira se nam nov problem — vprašanje članarine. Mi danes po ključu odvajamo višjim forumom 65 odstotkov. Glavna dejavnost sindikata naj se odvija v kolektivih, zato bo potrebno razmisliti o ponovni delitvi. Če ne bomo dobili od železarne dotacije, bomo samo z odstotkom od članarine težko vršili svoje delo. Kongres sindikatov naj razpravlja tudi o tem problemu.

Mislim, da bi morala v dobi reforme naša sindikalna organizacija bolj aktivno sodelovati pri sprejemanju raznih pravilnikov in zakonskih aktov na republiškem in zveznem nivoju. Čudim se, da sindikalni forumi tako v republiškem kot zveznem merilu včasih ne odigrajo svoje vloge. Kot primer navajam zakon o socialnem zavarovanju, ki v glavnem pritiska le na zavarovance, ker ni bilo pri sprejemanju prave širine in mislim, da bi morali sindikati pri obravnavi teh zakonov tudi nekaj reči.

Pred svetovnim dnevom zdravja

V večini držav na svetu praznujemo vsako leto 1. april — svetovni dan zdravja. Pred devetnajstimi leti je bila namreč na ta dan sprejeta deklaracija svetovne zdravstvene organizacije. Vsako leto okrog tega dne poteka največja mednarodna zdravstveno vzgojna akcija, ki ima namen, vzbuditi zanimanje za določeno vprašanje. Letošnji svetovni dan zdravja je namenjen premisleku o sodelavcih v zdravstvenem varstvu: VARNOSTI NAŠEGA ZDRAVJA.

Skoraj po vsem svetu, posebno pa v deželah v razvoju, še vedno primanjkuje kvalificiranih delavcev za zdravstveno varstvo. Nekatere dežele so v tem sicer na boljšem, saj pride v Avstriji, na Škotskem, v Franciji, Izraelu, na Čehoslovaškem, v Sovjetski zvezi in v Združenih državah Amerike na enega zdravnika povprečno od 500 do 1000 prebivalcev. V ZDA ugotovili, da se ne morejo nadejati zadostnega števila zdravnikov, ker potrebe neprestano naraščajo. Bolj ko je prebivalstvo poučeno o pomembnosti zdravstvenih vprašanj, toliko pogostejše se obrača na zdravnika. Ne gre prezreti tudi dejstva, da je razporeditev zdravnikov med mestom in vasio marsikje zelo neugodna za podeželje. V državi New York v ZDA je v nekem predelu tako razmerje: v mestu 481, na podeželju pa 4.249 prebivalcev na enega zdravnika.

Popolnoma drugačno sliko pa kažejo dežele, ki so šele pred kratkim dobile samostojnost: nad 50.000 prebivalcev na enega zdravnika.

Zdravnik pa je samo osrednji in najstarejši steber zdravstvene službe, ki dela v ekipah. Raznolikost in obseg nalog, napredek v stroki in še marsikateri drugi činitelji terjajo dandanes skupinsko delo zdravnika, zobozdravnika, farmacevta, medicinske sestre, sanitarnega ali varnostnega inženirja, zdravstvenega vzgojitelja in najrazličnejših zdravstvenih sodelavcev.

To načelo skupinskega dela prodira, hitreje ali počasneje, povsod. Posebno nujno pa je skupinsko delo tam in tedaj, kadar stoje pred zdravstveno službo ogromni problemi. In teh tudi v atomskem stoletju ni malo:

- na svetu je še vedno 15 milijonov gobavcev, 740 milijonov ljudi v 67 deželah pa je v nevarnosti, da se od njih okuži,
- zaradi tuberkuloze umre letno na svetu še okoli tri milijone ljudi, bolnikov pa je okrog 15 milijonov,
- 200 milijonov ljudi trpi zaradi zajedavske bolezni bilharzioze, ki lahko zelo pohabi nosilca.

Današnji svet je torej še celo daleč od zdravstvene blaginje. Manjka denarja in delavcev.

Do kod pa smo prišli mi v Sloveniji, na Jesenicah? Uspehi so vidni, lahko pa bi bili še lepši.

Otroške paralize v letu 1966 v Sloveniji sploh ni bilo, davica izkazuje v preteklem letu enega samega bolnika. To so uspehi cepljenja.

Z boleznimi, ki terjajo ureditev življenjskega okolja, če se jih hočemo znebiti, pa je drugače. V Sloveniji so leta 1966 našli 882 bolnikov s tifusom, paratifusom in drugimi salmoneloznimi obolenji. V jeseniški občini je bilo teh bolezni umazanije toliko, da imamo nesporno prvo mesto v republiki, visoko, kar neverjetno visoko nad povprečjem Slovenije. V letu 1965 je samo jeseniška železarna utrpela neto izgubo narodnega dohodka zaradi akutnih črevesnih bolezni v višini 45.809.730.—, v letu 1964 celo 52.797.920.— starih dinarjev. Spričevalo, ki ga ne moremo biti veseli.

Če ob letošnjem svetovnem dnevom zdravja razmišljamo samo o tem, če snujemo načrte zgolj za to področje, je snovi dovolj.

Torkar Stane:

Najprej proizvodnja potem delitev dohodka

Dotaknil bi se nekaterih važnih problemov dela sindikalnih odborov. V lanskem letu so naši sindikalni odbori reševali vprašanje izletov, oddihov in rekreacije, kar pa mislim, da ni bistveno in bi se morali orientirati na mnogo večje naloge.

Če pogledamo, da imamo pri nas toliko DE, toliko zborov proizvajalcev in toliko DS in če analiziramo delo teh zborov in svetov, vidimo, da so ti zbori slabo obiskani in da zbori razpravljajo le o delitvi dohodka, vse pre malo pa o nalogah proizvodnje. Mislim, da je ena osnovnih nalog sindikalnih odborov, da vzbude v svojih članih zavest, da so sami proizvajalci in da je prvo potrebno ustvariti

proizvodnjo in nato šele deliti sredstva.

Pogeljno te zборе. Na zboru zavarovancev je bil obisk zelo slab, čeprav so na tem zboru govorili o stvareh, ki so zelo pereče za naše delavce. Sindikalni odbori niso niti zainteresirali zavarovancev o sklicu teh zborov. Če pogledamo zборе volivcev, ki so se vršili v delovnem času, pa vendar so bili vsi slabo obiskani. Iz tega se vidi, da sindikalni odbori svoje vloge ne odigrajo in mislim, da bomo ob nalogah gospodarske reforme morali spremeniti oblike dela. Ne smemo pozabljati, da moramo vzbuditi zavest samoupravljalcem, da naši zbori ne bodo pasivni in da bodo na njih govorili, kako proizvajati, da bo-

Pripravljajo se na remont

Prejšnji teden je imel delavski svet valjarne 2400 deveto redno sejo. Obratovodja je poročal o izpolnjevanju sklepov organov delavskega samoupravljanja in člane seznanil z važnejšimi sklepi, ki so bili sprejeti na sejah delavskega sveta in upravnega odbora železarne.

Predsednik delavskega sveta je najprej načel vprašanje prevzemov kartonske službe. Po njegovem mnenju naj bi v adjustaži napravili red, ker ni prav, da se material predolgo zadržuje v obratu. V odgovor je inž. Bartelj menil, da je treba vzroke za takšno stanje iskati tudi pri normi tehtanja. Predlagal je tudi, da je treba prevzem tehtati do konca, ne glede na izmeno. Razen tega je treba napraviti regulativ kartonske službe.

V nadaljevanju seje so

obširneje govorili o bližnjem remontu, ki bo v prvi polovici maja. Obratovodja je obrazložil obseg letošnjega remonta in povedal, da bo večji kot lani, ker je hkrati predvidena tudi rekonstrukcija potisne peči. Podrobneje o pripravah na remont bodo govorili tudi na seji DS, ki bo v aprilu. Takrat bodo razpravljali tudi o zaposlitvi delavcev med remontom. Opozoril je tudi na to, da bo potrebno delavce zaposliti čim bolj racionalno, ker so sredstva za remont omejena.

Med remontom naj bi delali po osem ur na dve izmeni, razen delavcev, ki so zaposleni pri podjetju Vatrostalna. Ti bodo delali na vse tri izmene.

Predsednik delavskega sveta je prebral dopis, ki so ga dobili iz DE elektro-jeklarne. Gre za sortiranje in odpremo odpadkov, ki so kvalitetno pogosto zelo pomešani. DE valjarne 2400 je opozorilo elektro-jeklarne vzel na znanje in sprejel sklep, da bo treba v bodoče tudi odpadke ustrezno markirati.

Ob koncu seje so sprejeli sklep, da Stanko Berčič lahko dobi ponovno zaposlitev v valjarni 2400. — or

Iz nove žične valjarne

(nadalj. s 1. str.)

no skrajšali, si odgovorni ljudje zelo prizadevajo.

Na vprašanje, kje so vzroki, da peč še ni dograjena, so nam na Beli povedali, da še vedno čakajo na prokrom, ki bi ga morali dobiti v naši železarni in pa na jeklene odlitke. Sele potem bodo lahko peč obzidali, jo osušili in zakurili.

Tudi s preizkušanjem proge 320 Ø bi lahko začeli že v bližnji prihodnosti, če ne bi imeli težav zaradi pogonskih motorjev in elektro motorja 110 KW. Motorje bi moralo dobaviti podjetje Rade Končar iz Zagreba. V spodnjem delu hale je še vedno veliko gradbincev in drugih

delavcev, ki pripravljajo temelje za naprave v adjustaži in za transport. Kdaj bodo lahko začeli s preizkušanjem proge 320 in ostalih naprav v novi žični valjarni, še ne moremo povedati nič določnega. Podjetja, ki morajo dobaviti ustrezno opremo, z dobavo še vedno kasnijo. Kar zadeva opremo, ki jo na Beli še vedno težko čakajo, je enkrat ostalo le še pri obljubah, to pa je za nadaljnjo izgradnjo objekta premalo. To pomeni, da je nadaljnja izgradnja žične valjarne na Beli, zlasti pa naprav v adjustaži, odvisna od podjetij, ki izdelujejo ustrezno opremo.

-or

Uvoz v letu 1966

Ker je bilo v prejšnjih številках našega časopisa objavljeno poročilo o izvozu v preteklem letu in problematika bančno-deviznega poslovanja, je prav, da povemo danes še nekaj podatkov o uvozu v letu 1966.

V preteklem letu je bilo uvoznih za naše podjetje za 12.356.195,— dolarjev osnovnih surovin, reprovromateriala in opreme. Uvozni oddelek železarne Jesenice je od te vrednosti samostojno uvozil za 5.000.000,— dolarjev blaga (40,5 %), medtem ko je bil uvoz ostalega blaga (59,5 %) za \$ 7.356.195,— poverjen specializiranim uvoznikom (Metalka, Jugometal, Tehnopromet), ali pa železarnam (Ravne, Zenica, Sisak).

Poleg gornjega uvoza je naš oddelek uvozil še za \$ 4.259.578 blaga za druge jugoslovanske železarne tako, da je bil opravljen direktni uvoz v letu 1966 v skupni vrednosti \$ 9.259.578 (ali 75 % vrednosti vsega uvoza žele-

zarne Jesenice). V navedenem prometu je zajet uvoz po vrednosti franko jugomeja, ali CIF naša pristanišča, brez prevoznih stroškov po našem ozemlju, brez carin in ostalih stroškov. Za naše podjetje je bilo uvoženega iz konvertibilnega področja za \$ 6.318.170 (51 %) blaga, iz vzhoda za \$ 5.483.975 (44 %) in s področja ostalega kliringa za \$ 614.049 (5 %).

Od celotnega uvoza železarne Jesenice je bil vrednostno najmočnejši uvoz osnovnih surovin — skoraj 8 milijonov dolarjev, nato opreme za 2.700.000 dolarjev in rezervnih delov za skoraj 900.000 dolarjev.

Med državami konvertibilnega področja iz katerih nabavljamo blago, so po vrednosti poslov na prvem mestu ZDA in Zap. Nemčija, med vzhodnimi pa Sovj. zveza in Čehoslovaška.

Plan uvoza surovin, reprovromateriala in rezervnih delov smo izvršili 70 odstotno. Razlogi za takšna odstopanja so bili predvsem zaradi pomanjkanja deviznih, predvsem pa dinarskih sredstev, kar je bilo poudarjeno že v problematiki bančno-deviznega poslovanja.

Zaradi takega finančnega stanja je jasno, da se uvoz tako surovin, kot tudi rezervnih delov in opreme ni vršil nemoteno. Da bi preprečili neizogibne zastoje v proizvodnji, smo se posluževali

raznih kombinacij od najemanja kreditov, prek konverzij in koncem leta smo celo odstopili firmi Metalka, Ljubljana za 400.000 dolarjev zaključenih poslov, da bi jih ona realizirala, ker je uspela zagotoviti dinarski kredit za odkup deviz, kar je bilo nam v tem času nemogoče. Seveda bomo plačali uvozniku provizijo, ki ni majhna, vendar v odločitvi — izgubiti devizno kvoto, ali pa uvoziti blago pod manj ugodnimi pogoji — ni bilo druge izbire.

Plačevanje investicijskih in komercialnih kreditov se je izvajalo v pogodbenih rokih.

Kot uvozniki belega surovega železa za vse jugoslovanske železarne smo imeli v preteklem letu izredne težave.

Znano je, da smo po planu, ki je bil postavljen v okviru Združenja jugoslovanskih železarn, zaključili za leto 1966 240.000 ton tega materiala, pretežno v SZ, delno iz NDR (15.000 ton) in 4.500 ton iz Bolgarije, za čez \$ 10.800.000 skupaj. Zaradi izredno dobrega obratovanja visokih peči in relativno nizke potrošnje železa v vseh železarnah, je bilo že koncem prvega polletja jasno, da so zaključene količine dosti prevelike in da uvoz tudi iz finančnih razlogov ne bi mogel biti realiziran (čeprav je uvozno železo cenejše od domačega). V borbi za čim enostavnejšo rešitev problema, smo uspeli odstopiti firmi Metalexport Sarajevo zaključenih 15.000 ton v NDR z vsemi obveznostmi, uspeli smo stornirati zaključeno količino v Bolgariji, žal pa poizkus, da storniramo 90.000 ton belega surovega železa v SZ, ni uspel, ampak je bilo po raznih intervencijah dogovorjeno, da bodo te količine izdobljene v I. kvartalu 1967.

Alkohol ne sodi na delovno mesto

Članek z naslovom »Žganje namesto kisle vode«, ki je bil objavljen v Železarnju 18. marca, je sprožil razne razlage v kolektivu. Da podkrepimo aktualnost članka in dokumentiramo prisotnost tega problema v železarni, navajamo nekaj lanskoletnih in letošnjih podatkov v zvezi z obravnavanjem vinjenih oseb na delovnih mestih.

V letu 1966 je bilo zabeleženih 41 primerov vinjenosti na delovnem mestu oziroma prinašanja pijače v podjetje. V tej številki so zajeti tudi štirje primeri delavcev ostalih gradbenih podjetij, ki delajo v železarni. Tudi oni so dolžni in

morajo, čim prestopijo prag železarne, upoštevati predpise za varnost pri delu in se podrežati redu in disciplini v podjetju. Med našimi delovnimi enotami izstopa po številu obravnavanih primerov promet, za njim pa transport in siva livarna. Posledice vinjenosti so bili tudi grobi izpadi nasproti sodelavcem in vodilnim delavcem. O težavah, ki jih imajo s takimi osebami vratarji in kontrolorji, niti ne govorimo.

V letošnjem letu, to je v razdobju dveh in pol mesecev, beležimo že 18 primerov vinjenosti na delovnem mestu. Tu niso všteti primeri, ko vratar ali organ kontrolne

službe vinjene osebe zavrne že ob vhodu v podjetje. O njihovi nesposobnosti za delo jih je zelo težko prepričati. Nekateri poizkušajo kasneje prekorati ograjo na raznih mestih. Pri tem se niti ne zavedajo, kako se izpostavljajo raznim nevarnostim in poškodbam. Vsi vemo, da v naših delovnih enotah na vsakem koraku preži nevarnost, še posebno za tiste, ki pod vplivom alkohola niso sposobni tako reagirati in se čuvati.

V interesu njih samih in v skrbi za njihovo varnost in zdravje bi morali vsi sodelavci preprečevati take pojave. V posameznih primerih bi se tudi vodstveni kader v obratih moral zavzeti za tesno sodelovanje s službami za varnost in bedeti nad vedno znova ponavljajočimi se primeri prinašanja in uživanja alkoholnih pijač med delom. Prepričani smo, da je primerov mnogo več kot smo jih navedli, ker odgovorna služba zasledi morda komaj dobro polovico tega, kar se v resnici dogaja.

MI

Kdo je odgovoren?

Morda se bo zdelo komu smešno, pa vendar je res, da imajo sodelavci v hladni valjarni že od srede februarja pokvarjeno stranišče. O tem so obveščeni vsi predpostavljeni v valjarni, pa kljub temu ničesar ne ukrenejo. Odgovorni se izgovarjajo: »nisem študiral za to«, ali »uporabljajte čelade!«. Prepričani smo, da sodelavci v hladni valjarni tudi vedo, da odgovorni ne bodo sami osebno popravljali stranišča. Vedo pa tudi, da morajo odgovorni poleg proizvodnje skrbeti tudi za higiensko varnostno zaščito svojih delavcev. Sodelavci so ta čas uporabljali razne kotičke v valjarni in kakšno bo ozračje, ko se bo vreme otopilo? KDO BO ODGOVOREN ZA POSLEDICE?

Železarski globus

ZDA — V Climaxu (Colorado) je zgradila znana ameriška družba za proizvodnjo molibdena »American Climax Co.« novo napravo za proizvodnjo te važne kovine, ki jo uporabljamo za legiranje jekla. Zaenkrat bo imela letno proizvodno zmogljivost 1.500 ton molibdena. Ta naprava predela dnevno 5700 ton molibdenove rude, ker dobijo iz ene tone rude samo 0,68 kg molibdena.

SOVJETSKA ZVEZA

Sovjetska in indijska vlada sta sklenili sporazum o nudenju sovjetske tehnične pomoči indijskim železarnam na področju kontinuirnega vlivanja jekla. Sporazum je bil podpisan za obdobje desetih let. S tem je postala Indija za Japonsko in Francijo tretja država na svetu, ki je sklenila takšen sporazum s Sovjetsko zvezo.

ANEKDOTI

Nekdo je vprašal astronoma in fizika Galileja Galileia: »Oprostite mojster, koliko let pa imate pravzaprav?«

»Osem ali deset«, odgovori Galilei, v očitnem nasprotju z njegovo belo in dolgo brado. Na začuden vpraševalčev pogled brž pojasni:

»Štejem samo leta, ki mi še ostanejo do smrti; let, ki so že pretekla, nimam več.«

— — —

Skladatelj Rossinija so že za življenja zelo slavili in sklenili, da mu postavijo spomenik. Ko so ga prijatelji obiskali in prosili za dovoljenje, se je zelo začudil, koliko bo ta reč veljala. Zato jim je rekel:

»To je preveč. Predlagam vam, da daste ta denar meni, jaz pa vam obljubim, da bom vsak dan do smrti stal po nekaj ur na trgu, kjer nameravate postaviti spomenik.«

V borbi za višjo produktivnost — za doseganje proizvodnih planov, je verjetno tudi ta naš sodelavec legel na klop in sladko zadrimal. Kaj zadrimal, kar zaspal, tako trdno, da ga ni zbudil niti fotograf, ki ga je ujel v svoj aparat in napravil tale posnetek. Ni znano, kje je bil ta čas njegov mojster. Toda, če se to večkrat ponavlja in če bo 15. v mesecu slaba »kuverta«, bosta nezadovoljna oba!

Kratke vesti iz železarne

TEČAJ O VARNEM DELU S KISIKOM

Na oddelku za izobraževanje odraslih ŽIC je zaključil z delom prvi tečaj o varnem delu s kisikom. Na tečaj je bilo vabljenih 82 sodelavcev iz DE plavž, martinarne in elektrojeklarne. Tečaj je obiskovalo 53 sodelavcev, zaključni izpit pa je uspešno položilo 47 tečajnikov. Čeprav je tečaj obvezen, je bilo nekaj sodelavcev tudi neupravičeno odsotnih.

V tem tednu bo pričel z delom že drugi tečaj, v prihodnjem tednu tretji in kasneje še četrti za zamudnike. Tečaji o varnem delu s kisikom se bodo ponavljajoče vršili vsako leto, da se preveri, obnovi in razširi znanje sodelavcev, zaposlenih pri kisik napravah.

RAZGOVOR O AKTIVNOSTI MLADIH KOMUNISTOV V ŽELEZARNI

21. in 28. marca so se sestali mladi komunisti in se pogovorili o aktivnosti mladih ter o načinu njihovega delovanja v mladinski organizaciji. Dogovorili so se, da bodo gradivo z omenjenega posveta posredovali tovarniškemu komiteju Zveze mladine. Aktiv mladih komunistov naj bi v bodoče deloval v okviru mladinske organizacije v železarni.

DELO KOMISIJE ZA REORGANIZACIJO ZK

Komisija za reorganizacijo ZK, ki je bila imenovana pri TK ZKS, je predlagala oziroma imenovala tovariše, ki naj bi aktivno delali v posameznih grupah, kakor tudi vodje teh grup. Tako naj bi bil vodja grupe samoupravljanja Ivo Ščavničar. Vodja grupe, v kateri naj bi obravnavali proizvodna vprašanja, naj bi bil France Talar in vodja grupe za delitev dohodka Dante Jasnič.

V četrtek, 30. marca je bil na komiteju razgovor s tovariši, ki so bili predvideni za delo v omenjenih grupah. Pogovarjali so se o delitvi dela med posameznimi skupami ter o smernicah za bodoče delo.

SEJA DS V VALJARNI BELA

Predsednik DS valjarne Bela je sklical redno sejo za 28. marec. Na seji so člani poslušali poročilo obratovodje in razpravljali o problemih njihove delovne enote. O svojem delu so poročali tudi predsedniki komisij, v posebni točki dnevnega reda pa so obravnavali nekatera vprašanja v zvezi s tarifnimi postavkami.

ZANIMIVO PREDAVANJE O POMENU AGLOMERACIJE

V torek, 28. marca, sta v zgornjih prostorih Kazine predavala o vlogi in pomenu nove aglomeracije inž. Vinko Golc in inž. Lado Šketa. Predavanje je organiziralo društvo inženirjev in tehnikov.

KAKO SMO DELALI V MARCU

Centralna priprava dela v železarni zbira podatke o izpolnjevanju proizvodnega načrta po dekadah, nato pa jih sešteje in tako dobi pregled o mesečnem izpolnjevanju operativnega in družbenega načrta. Za prvi dve dekadi marca so podatki naslednji:

v talilnicah so plan izpolnili s 106,3 %, v valjarnah s 104,3 % in v predelovalnih obratih z 82 %. Železarna v celoti je izpolnila plan v tem razdobju s 103,1 %.

Na centralni pripravi dela so nam med tednom posredovali nekaj podatkov o izpolnjevanju finančnega plana. Povedali so nam, da je železarna v januarju izpolnila plan s 102,8 % in v februarju s 100,9 %.

LIVARJI SO BILI V SOBOTO PROSTI

V soboto, 25. marca, v livarni niso obratovali. Začeli so namreč z uvajanjem skrajšanega delovnega časa. To je bila prva prosta sobota, medtem ko bodo imeli v aprilu že dve prosti soboti in v maju tri proste sobote. S tem bo livarna v celoti prešla na 42-urni delavnik.

— or

Al' prav se piše ...

KAKO SE BO BRALO?

»Od dne 18. 3. do 19. 3. se prodajajo klobuki tukaj v Jesenicah na tržnici s popustom.«

Vrsta takih plakatov je visela po Jesenicah. Prvič smo lahko prebrali, da imamo v našem mestu tržnico »s popustom« in to kar »v« Jesenicah. Stevilni naši ljudje res govore, kaj vse prihaja ali odhaja »iz« Jesenic namesto »z« Jesenic, vendar »v«

Jesenice pa le malokdo še odhaja.

Normalno slovensko uho pa še najbolj zaboli to, da so se klobuki kar sami prodajali. Je že v redu in prav, če pišemo, da »se bo že videlo, kaj bo iz tega nastalo« in da »se je pokazalo, kako dobra je bila stvar«.

Klobuki pa se ne prodajajo sami, kruh se ne mesi sam, železo tudi kujejo kovači in o proizvodnji odlo-

čajo delavci. Ne moremo torej govoriti in pisati (bolje: bi ne smeli): »kruh se mesi vsak dan«, »železo se kuje« ali »proizvedlo se bo toliko tega in tega«. J. S.

MISLI

Tisti, ki menijo, da bližnjega več ne potrebujejo, se zakrknejo.

Redko se zgodi, da bi mnogo prejeli od človeka, ki ga potrebujemo.

Vauvenargues

Če se ne čutimo sposobni, da bi želi velike uspehe, začnemo velike načrte.

Ljudje imajo velike zahteve pa majhne načrte.

Vauvenargues

Kdor zna vse pretrpeti, si lahko vse upa.

Potrpljenje je umetnost vztrajnosti v upanju.

Vauvenargues

VLAK Z MAZUTOM BO PRIPELJAL VSAK DRUGI DAN

Dovoz mazuta doslej ni bil najbolj urejen. Predvsem je manjkalo cistern in je včasih prišlo do kritičnih situacij. Da bi rešili ta problem, je železnica najela več čeških vagonov — cistern, s katerimi bo v bodoče prevažala mazut z Reke. Da bi utrdili vozni red prevoza, so se v ponedeljek na Reki sestali vsi prizadeti predstavniki in se sporazumeli, da bo v železarno vsak drugi dan ob 16. uri prispel vlak s petnajstimi štiriosnimi cisternami. Računamo, da bo pri takem prevozu mazut še topel in ga bo možno hitro iztočiti. V kolikor bodo pošiljke preraščale potrebe in skladiščne možnosti, bo po dogovoru vsakih deset dni vlak izostal. Prvi vlak bo predvidoma prispel 4. aprila. B.

REGULACIJA ŠPORNOVEGA POTOKA

Nasip železarne se je tako razširil, da bi z nadaljnjim odlaganjem materiala lahko zasuli iztok špornovega potoka. Ker material odlagajo z vseh gradbišč na Jesenicah, je bilo doseženo soglasje, da se kanalizacija potoka delno plača iz občinskih sredstev, nekaj pa bo k temu prispevala železarna. Za pričetek dela pa je nujno, da vsi takoj prenehajo z odlaganjem materiala na tem nasipu. V železarni so za to že našli drug prostor. Neuporabni material odlagajo ob severni strani nasipa, ki povezuje obrate na Jesenicah z Belškim poljem. Če z odlaganjem ne bi prenehali, ne bodo mogli regulirati potoka in je ob prvem večjem naliivu ponovna nevarnost, da poplavi hiše, ki stoje vzhodno od obratne ambulante. B.

GIBANJE POŠKODB PRI DELU

Služba za varstvo pri delu ima pregledno urejene podatke o številu poškodb pri delu ter na poti na delo in z dela. Hkrati pa služba zbira tudi podatke o izgubljenih dnevih zaradi poškodb. Iz podatkov je razvidno, da je bilo v januarju 54 poškodb pri delu in 3 poškodbe na poti z dela in na delo. V februarju pa je bilo 64 poškodb pri delu, medtem ko poškodb na poti ni bilo.

PREVOZ BLUMOV Z BELE

Od skladišča polizdelkov valjarne Bela pa do žične valjarne na Jesenicah je treba blume prevažati zapovrstjo kot so bili izdelani in naloženi. To je mogoče le s sodelovanjem vseh tistih, ki blume nakladajo, prevažajo in na Jesenicah razkladajo. Zato so se prejšnji teden sestali zastopniki centralne priprave dela in prometa. Dogovorili so se o potrebnih evidenci in sodelovanju pri prevažanju blumov.

USPOSABLJANJE ŽERJAVOVODIJ

Žerjavovodje se usposablja v nekajmesečnih tečajih in s praktičnim delom na žerjavih pod nadzorstvom že izkušenih delavcev. Prejšnji torek, 21. marca, je zaključilo tečaj in uspešno položilo izpite 22 delavcev. V tečaj se je prijavilo sicer 50 delavcev, izpite pa je polagalo le 31. Da bi pri tem zelo odgovornem delu imeli resnično dobre delavce, je bil tokrat pri preizkušnji znanja sprejet strog kriterij. Tečaj je organiziral kadrovske sektor v izvedbi oddelka za izobraževanje. Predavali so strokovnjaki strojne, transportne in drugih služb.

B.

Inž. Kurt Hoffmann umrl

V soboto, 25. marca so v Planici pod Golico pokopali bivšega obratovodjo martinarne in tehničnega direktorja tovarne inž. Kurta Hoffmanna. Ob odprtem grobu so mu zapeli pevci, k zadnjemu počitku pa ga je spremlilo veliko ljudi.

Inž. Hoffmann je prišel na Jesenice iz Šlezije pred 61. leti. Leta 1906 je kot dvakratni diplomirani inženir dobil zaposlitev v naši tovarni. V železarni je bil zaposlen 24 let. Leta 1930 mu je takratni lastnik tovarne A. Westn obljubil nagrado 40.000 dinarjev z nalogo, da odpusti oziroma upokoji stare martinarje in jih zamenja z mlajšimi. Inž. Hoffmann je ponudbo in nagrado odklonil s pripombo, da ima dobre stare moči. Zaradi spora je odpovedal delovno razmerje v tovarni.

V zadnjih letih okupacije je bil primoran prevzeti mesto jeseniškega župana. Z njegovim priporočilom je bilo ugodno rešenih precej prošelj. Prebivalci Planine pod Golico pa se ga bodo spominjali iz teh let tudi zato, ker je s svojim posredovanjem rešil 25 mož in fantov, ki so jih okupatorji zaprli v Kopsarjevo lopo in jih nameravali postreliti. Prepričal je tudi požig njihovih domov in morda cele vasi. Vsi, ki smo poznali inž. Hoffmanna, ga bomo ohranili v trajnem spominu.

A. M.

MISLI

Prav tak slabič si, če preveč skrivaš svoje lastne zadeve, kakor če jih preveč kažeš.

V sebi samih odkrivamo, kar nam drugi skrivajo, in v drugih spoznavamo, kar sami prikrivamo.

Vauvenargues

Bedaki smo, če si umišljamo, da bomo druge prepričali o tem, o čemer nismo sami prepričani.

Vauvenargues

Ne darovi ne udarci sreče niso nič v primeri z darovi in udarci narave, ki jo prekaša v krutosti prav kakor v dobroti.

Povprečneži so nedovzetni za skrajnost v dobrem kakor za skrajnost v zlem.

Obup je zmota vseh zmot.

Vauvenargues

Treba se je pač sprijazniti s tem, da nimamo velikih darov, kakor se sprijaznimo s tem, da nimamo visokih položajev; lahko pa se po srcu dvignemo nad oboje.

Vauvenargues

Žerjavi na stranskem tiru

V našem železarju smo brali že več prispevkov o problematiki žerjavov v železarni. Vsi prispevki so imeli namen informirati o stanju in obenem prispevati k izboljšanju stanja. Tudi moj namen je tak.

V železarni imamo 211 registriranih žerjavov. To pomeni okrog 1500 tekalnih koles, ki se morajo vrteti, nad 700 elektromotorjev, ki morajo vsak trenutek biti pripravljeni voziti in dvigati bremena zato, da proizvodni procesi tečejo in da je tudi zagotovljena delovna varnost. Blizu 15 km žerjavni prog je vgrajenih v halah. Če bi zvezali žične vrvi vseh žerjavov, bi bila vrv dolga od Jesenic do Kranja. Če vzamemo, da je vsak žerjav vreden 20 milijonov S din, potem je vrednost vseh žerjavov nad 4 milijarde S dinarjev.

Ni več dvoma, da je področje žerjavov s svojo funkcijo transporta tako obsežno in tako pomembno v proizvodnji jekla, da je potrebno

več in boljše ukrepati. Dober ukrep pa zahteva tudi dober dogovor.

Tri osnovne stvari morajo biti izpolnjene, da žerjav kot transportna naprava normalno opravlja svojo funkcijo:

1. Pravi žerjav na pravo mesto.

2. Strokovno sposobni in vestni žerjavovodje.

3. Organizirano preventivno vzdrževanje.

Ne mislim pisati o prvi točki. Sicer imamo kar dosti žerjavov, ki po tehnični izvedbi niso na pravem mestu. Če vzamemo te grehe za šolo, potem bi kvečjemu lahko dodali, da naj bo ta šola za tiste, ki v imenu železarne pri nakupu odločajo o vrsti žerjava, zaključena.

Tretji pogoj bi to pot pu-

stil vzdrževalcem. Spremeniti in organizacijsko modernizirati sistem vzdrževanja je daljši proces. S tem ne mislim vprašanja odlagati, pač pa obljubiti, da bomo ta proces napravili, kar se da kratek.

Zadnji izpiti za žerjavovodje so povod, da napišem mnenje za drugi pogoj: »Na žerjavih naj bodo strokovno sposobni in vestni žerjavovodje.«

»Žerjavovodja« je poklic. V železarni, kjer imamo sedaj zaposlenih okrog 300 žerjavovodij, je to zelo pomemben poklic. Če ga nismo doslej vrednotili tako, potem smo delali hudo napako. Obratovodje so s svojim kadrovanjem veliko prispevali, da je delovno mesto »žerjavovodja« degradirano. Vsak je lahko nadomeščal žerjavovodjo, če je bila sila. Ta vsak je bil dostikrat tisti, ki so ga pri drugih poslih najmanj pogrešali. In ker je že začel voziti, potem je dobro, če ima za vsak slučaj še izpit.

Tako prihajajo kadri na žerjavovodski tečaj. Dvome-sečni tečaj, teoretični in praktični izpit in kandidati dobe formalno in materialno priznanje kvalifikacije D-3.

Dosti enostavno. Ista kvalifikacija v drugih strokah in poklicih, na primer ključavničarskem, zahteva poklicno šolo. V poklicno šolo pa je kandidat sprejet z uspešno končano osnovno šolo.

K zadnjemu izpitu je bilo prepuščenih 32 kandidatov, od katerih ima samo pet zaključeno osnovno šolo. Zato pa je dosti lahek teoretični izpit opravilo samo 17 kandidatov. Zopet govorijo številke.

Ker ni mogoče izpolniti tretjega pogoja, ki zahteva organizirano preventivno vzdrževanje žerjavov, ne da bi bil izpolnjen pogoj dovolj strokovno usposobljenih in

vestnih žerjavovodij, dajem nekaj predlogov, ki jih kadrovska služba lahko vzame kot zahtevo vzdrževanja:

1. Po pomembnosti in tehnični zahtevnosti je potrebno razdeliti vse žerjave v osnovna lahko službi kvalifikacijske žerjavov po pomembnosti v grupo A in B, ki jo je izvedlo vzdrževanje skupaj z obratovodji proizvodnje.

2. Za žerjavovodje žerjavov grupe I, oziroma A mora biti pogoj za sprejem na žerjavovodski tečaj dokončna poklicna šola strojne ali elektro stroke.

Za žerjavovodje žerjavov grupe II, oziroma B mora biti pogoj za sprejem na žerjavovodski tečaj dovršenih osem razredov osnovne šole.

3. Po opravljenem teoretičnem in praktičnem izpitu uvesti obvezno 10-dnevno prakso na žerjavnem oddelku.

4. Uvesti žerjavovodske izkaznice s poizdatki. Veljavnost izkaznice se podaljša na vsaki dve leti po kontrolnem strokovnem testu.

5. Eno tretjino žerjavovodskih delovnih mest je primernih za ženske. Mislim, da bi bilo to treba upoštevati.

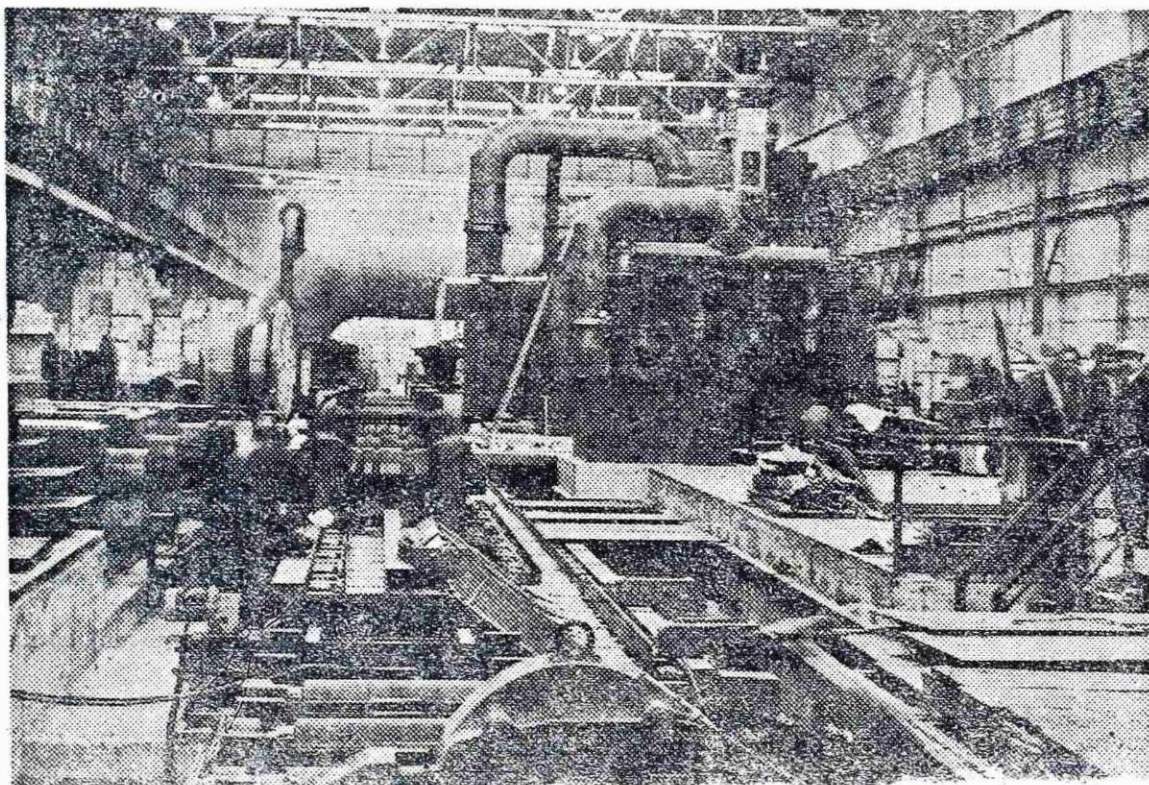
Vsako leto potrebujemo 15 novih žerjavovodij. Če bomo strogo upoštevali zahtevane kriterije, bomo na najboljši poti, da dobimo na žerjave strokovno sposobne in vestne žerjavovodje.

inž. Miroslav Noč

ANEKDOTA

Veliki virtuoz Niccolo Paganini je mirno kadil v navzočnosti odličnih dam. Ena izmed njih ga je na to vljudno opozorila. Paganini je mirno kadil dalje, rekoč:

»Madame, kjer so angeli, morajo biti tudi oblaki.«

Kmalu bo minilo pol leta, odkar so postavili konstrukcijo peči v novi žični valjarni na Belu. Še vedno čakajo na potreben material, da bi lahko začeli z obzidavo peči.

Pogovori o samoupravljanju

Večkrat se pri nas vprašuje, včasih pa celo zahteva, da bi tudi obratovodja imel pravico glasovanja na sejah delavskega sveta delovne enote, podobno, kot ima to pravico direktor železarne na sejah upravnega odbora, če do glasovanja pride. Rad bi k temu vprašanju prispeval nekaj misli.

Najprej pogledajmo kakšna je razlika med delavskim svetom delovne enote in upravnim odborom. Naš statut v 46. členu določa: »Delavski svet delovnih enot so samoupravni organi enot, ki opravljajo poslovanje enot ter so za delo odgovorni delovni skupnosti enote.« V členu 99 pa piše: »Upravni odbor je izvršilni organ delavskega sveta železarne in mu je za svoje delo odgovoren. Je tudi operativni organ upravljanja in odloča o poslovanju železarne.« Torej bistvena razlika med enim in drugim organom in ker je upravni odbor izvršilni organ delavskega sveta železarne je razumljivo, da je direktor železarne član upravnega od-

bora po funkciji z istimi pravicami kot ostali voljeni člani upravnega odbora. Naš statut tudi določa, da direktor ne more biti predsednik upravnega odbora, kar je tudi razumljivo. Če ne moremo med upravnim odborom in delavskim svetom delovne enote iskati izenačevalne povezave, potem je razumljivo, da takšne povezave ne moremo iskati v pravicah direktorja v upravnem odboru in obratovodjo v delavskem svetu delovne enote.

Med delavskim svetom delovne enote in delavskim svetom železarne pa se lahko najde podobna povezava, saj 65. člen statuta določa: »Delavski svet železarne je osrednji organ delavskega samoupravljanja in kot tak predstavlja delovno skupnost ter za upravljanje odgovarja delovni skupnosti in skupščini občine.« Torej podobne funkcije! Menim, da prav zaradi tega lahko podobno povežemo in primerjamo odnose direktorja do delavskega sveta železarne in obratovodje do delavskega sveta delovne enote. V 122. členu našega statuta piše, da ima direktor pravico in dolžnost udeleževati se sej delavskega sveta železarne, nima pa pravice odločanja. V 89. členu je določeno, da preneha mandat članu delavskega sveta pred iztekom, če je postavljen za direktorja železarne. Obratovodja potem takem ne more biti član delavskega

sveta delovne enote. To določilo pa v statutu ni navedeno, ker bi po mnenju komisije za spremljanje in tolmačenje statuta, s takšnim določilom kršili samoupravne pravice obratovodjem. Na seji komisije pa so sklenili, da bodo takšno določilo, kot priporočilo vnesli v poslovnik za delo delavskega sveta delovne enote. Direktor pa je po statutu železarne in določilih zakona o podjetjih in zakona o volitvah samoupravnih organov, upravni organ. Člen 44 temeljnega zakona o podjetjih določa: »Organi, ki upravljajo podjetja so delavski svet, upravni odbor in direktor.«

V našem statutu pa imamo še eno določilo. V 171. členu med drugim piše tudi to-le: »Odgovarja (to je člen, ki govori o pravicah in dolžnostih obratovodje) za izvrševanje sklepov samoupravnih organov in jim o tem poroča. V primeru, da samoupravni organ namerava sprejeti sklep, ki ne bi bil v skladu z veljavnimi predpisi, ga mora na to opozoriti. Če samoupravni organ tak sklep kljub temu sprejme, mora o tem obvestiti direktorja železarne.« Torej tudi zaradi tega določila v statutu, obratovodja ne bi mogel in ne bi smel imeti pravice glasovanja na sejah delavskega sveta delovne enote.

M. Polak

Dobili bomo moderno stanovanjsko naselje na Lipcah

Razprave o stanovanjski problematiki na Jesenicah so ponovno opozorile na izredno perečo stanovanjsko krizo. Z leta v leto ugotavljamo, da imamo še vedno številne družine po barakah in stanovanjih, ki jih skoraj ne moremo več smatrati za stanovanja. Mnogi naši sodelavci morajo živeti ločeno od svojih družin, ker jim stanovanj ne moremo nuditi. Posledica tega je, da vsako leto zapusti podjetje na stotine članov kolektiva, saj jim tako dvostransko življenje in še razmeroma nizki povprečni osebni dohodki občutno manjšajo življenjski standard, voljo do dela, življenja itd. Primerno stanovanje je pač osnovni pogoj za zdravo in zadovoljno življenje in za nujno potreben počitek. Žal pa je število takih, ki nimajo stanovanja, še vedno veliko. Na našem stanovanjskem oddelku je 763 nerešenih. Čeprav smo letno zgradili za železarno povprečno po sto stanovanj, nikakor nismo mogli rešiti stanovanjskega problema, saj so ta stanovanja krila komaj naravni in mehanski prirastek. Značilno je, da je kar 86,1 % vseh prošelj prav iz iz kategorij prisilcev z najnižjimi dohodki.

Da bi v okviru železarne in seveda s tem v okviru celotnega mesta rešil ta problem, je bil izdelan petletni načrt izgradnje cenjenih stanovanj, ki zajema skupaj čez tisoč družinskih stanovanj na Lipcah. Delavski svet železarne je na svoji seji 14. marca ta

program osvojil in določil za letošnje leto že del sredstev, s katerimi bo možno že v letošnjem letu pričeti z gradnjo.

PROGRAM ZAZIDAVE

Izdelani sta dve varianti zazidave, po katerih bo mogoče zgraditi na Lipcah okrog

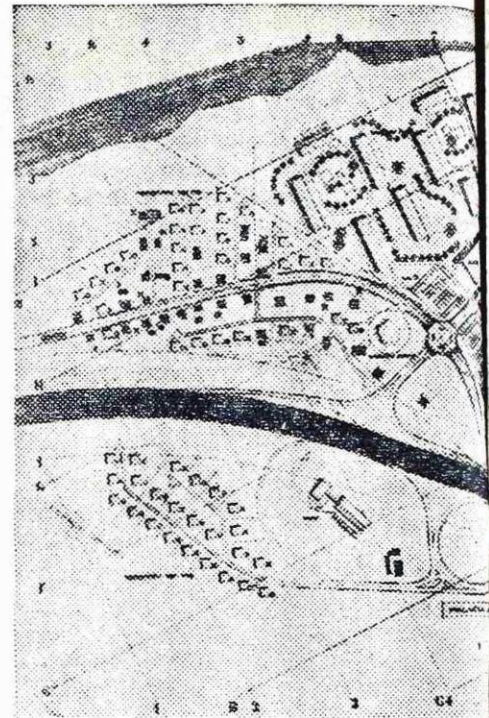
936 družinskih stanovanj v blokih ter okrog 144 stanovanj v vrstnih, klasičnih individualnih in montažnih enostanovanjskih hišah, skupaj torej 1080 stanovanj. Naselje obsega 275 ha zemljišča, na njem pa bo okrog 3.860 prebivalcev. Bruto gostota nastanitve bo 140 prebivalcev na ha. V naselju je predvidena popolna osnovna šola s 14 učilnicami in prostori za kulturno udejstvovanje, vzgojno varstvena ustanova in preskrbovalni center z nujnimi vsakdanjimi živili. Predvideni so tudi prostori za obrtno dejavnost (frizer, krojač, čevljar itd.).

Na griču nad Lipcami bo motel z restavracijo in z okrog 50 ležišči. V centru naselja pa avtobusna postaja. Celotno naselje bo ogrevano s paro, oziroma toplo vodo iz kotlarne železarne. V na-

selju bo zgrajena asfaltirana cesta, ki bo imela priključek na novo avtocesto Ljubljana — Podkoren. Obojestransko ob priključni cesti so programirani parkirni prostori in trinadstropne garaže (TRIPLEKS).

Promet v naselju bo urejen tako, da ostanejo vsa vozila na robu naselja. V samo naselje pa vstopa izključno le pešec. S tem bo stanovalcem zagotovljen mir in delavcem nočnih izmen potreben počitek.

Poleg blokovne izgradnje je predvideno tudi okrog 144 lokacij za individualno gradnjo. Čedalje večje povpraševanje in zanimanje za individualne gradnje je narekovalo v program vključiti tudi tovrstno gradnjo. Program vsebuje kompleks okrog 53 hiš za klasično graditev, okrog 50 vrstnih ali atrijskih hiš in okrog 35 stanovanjskih

enot v montažnih hišah.

Stanovanjsko podjetje kot posredni investitor bo individualnim graditeljem nudilo strokovno pomoč s tem, da bo pripravilo potrebne načrte, zemljišča, oskrbelo gradbeno dovoljenja z vsemi potrebnimi soglasji, vodilo gradbeni nadzor in dajalo navodila za pridobitev potrebnih kreditov. To bo vsekakor nove vrste usluga, ki bo našemu sodelavcu prihranila nešteto potov, obiranja kljuk in čakanja, saj bo na enem mestu lahko opravil vse in v najkrajšem času.

GRADBENI PROGRAM

Kot novost pri gradnji na Lipcah je, da se bo celotna gradnja izvajala kot industrializirana gradnja. To pa še zdaleč ne pomeni, da bomo gradili industrijsko zgrajene montažne lesene pritlične hiše (barake), kot je slišati razne pripombe, temveč sodobne bloke, ki bodo štiri in petnadstropni z vsem sodobnim komfortom.

Struktura stanovanj bo naslednja:

trosobnih stanovanj bo	15 % s 5 do 6 ležišči, oz. 60—65 m ²
dvosobnih stanovanj bo	50 % s 3 do 4 ležišči, oz. 45—51 m ²
enosobnih stanovanj bo	20 % z 2 ležišči, oz. 34—40 kv. metri

Sklad skupne uporabe

Upravni odbor je na svoji zadnji seji izdelal predlog delitve sredstev sklada skupne porabe, doseženih pri delitvi dohodka v letu 1966.

Predno preidem na predlog o delitvi sredstev sklada je potrebno, da obnovim celotno lansko delitev.

	7 starih dinarjih
V letu 1966 smo dosegli celotni dohodek (plačani) v višini	71.423.000.000
S temi sredstvi smo najpreje plačali potrebne surovine in material, tuje usluge in ostale stroške v procesu proizvodnje	55.873.010.000
poleg tega smo odvedli za amortizacijo za zamenjavo osnovnih sredstev	2.845.200.000
plačali bančnih obresti ter obresti od poslovnega sklada v višini	1.354.790.000
tako da nam je ostalo dohodka le še	11.350.000.000

Ta dohodek je DSŽ že enkrat delil. Določil je, da gre za osebni dohodek 88,8 %, ostalo pa na sklade.

	v starih dinarjih
Tako smo na račun osebnega dohodka v breme dohodka izplačali čistih OD	6.411.845.713
za 4 % stanovanjski prispevek	383.942.817
za socialno zavarovanje 20,5 %	1.967.770.143
12,5 % proračunski prispevek (občina, republika)	1.199.821.429
1 % prispevek za Skopje iz OD	95.985.715
0,2 % prispevek za nezaposlene	19.197.143
(Gornji zneski so v zvezi z izplačilom OD.)	
Ostanek dohodka 11,2 % pa je že po predpisih določen:	
za rezervni sklad podjetja	474.608.000
za občinski in rep. rezervni sklad	39.843.000
še enkratni prispevek za Skopje	15.140.000
Tako da je ostalo DSŽ še za delitev skladov	741.875.000

Prvotno je celo od teh sredstev določil da se odvede 100 milijonov za poslovni sklad. V poslovnem skladu pa sredstva podjetju ne koristijo, zato so tudi priključena k skladu skupne porabe. Poleg teh sredstev iz leta 1966, se čez leto natečejo še razna druga sredstva, nekaj jih je prenesenih iz prejšnjih poslovnih dob, tako da je UO izdelal predlog za skupno delitev sredstev skupne porabe v višini S din 817.494.000.

V primerjavi s prejšnjimi zneski, ki jih je naš kolektiv že prispeval za ostale skupne potrebe, je ta vsota občutno prenizka. Predlog upravnega odbora je, da iz teh sredstev določimo za gradnjo stanovanj 497.631.100 Sdin. V tej vsoti je tudi predviden obrok

odplačila dolga na račun gradnje stanovanj okoli 154 milijonov Sdin. Dalje ureditev komunalnih naprav pri že obstoječih stanovanjskih stavbah, cestah itd. tako da je v resnici za novogradnjo v tej vsoti predvideno samo 70 milijonov Sdin za Lipce, 40 milj. Sdin za individualno gradnjo, 9 milj. Sdin za preureditev Modula v stanovanja. Vse ostalo je v zvezi z odkupom stanovanj tako v stolpnici Gradis 154 milj. Sdin ali pa za udeležbo pri najetju kredita za stanovanjsko gradnjo. Za ostali družbeni standard vsebuje predlog 165.713.000 Sdin. Vendar je od tega zneska že porabljenega na račun lanskega regresa za prevoze (K-15) 160 milj. in le manjši zneski odpadejo na stare obveze. Za članarine raznim strokovnim društvom (od Društva za varilno tehniko, livarjev, novatorjev, DIT, knjigovodij in drugih) — je skupno predvideno 3 milj. Sdin. Obvezni prispevki, ki bodo zadržani pri gradnji stanovanj vežejo sredstev po tem predlogu 11.500.000 Sdin.

Prispevki in dotacije za zavode in organizacije v okviru našega podjetja po tem predlogu znašajo 89.063.707 Sdin. Od tega zneska gre 2.500.000 za naš tehnični muzej, dalje za kritje dodatnih stroškov pri vzdrževanju samskih domov, popravila samskih domov, zamenjava opreme itd. v višini 45.281.697 Sdin. Za telesno vzgojo in kulturo (rekreacijo) je določenih 26.982.210 Sdin, za sindikalno organizacijo železarne. V tem znesku so zajeta tudi sredstva za izlete kolektiva. Za vzdrževanje in napredek pihalnih godbenih orkestrrov je predvidenih 8 milj. Sdin. Za org. potrebe in izvedbo tečajev, tekmovanj in drugi stroški pri TK ZMS in TK ZKS je predvidenih 4.300.000 Sdin. Stroški v zvezi s smrtnimi nesrečami v podejstvu so predvideni na 2.000.000 Sdin. Za razne zavode in organizacije izven železarne je predvideno 40.175.000 Sdin. V tem znesku so zapopadeni upokojevalci Jesenice in Javornik, dom štipendistov ZJ, stanovanjska skupnost Javornik-Koroška Bela, Planinsko društvo Jesenice za Dom na Vršču, Zbornik »Jeklo in ljudje«, Občinska športna zveza, Svet za kulturo pri skupščini občine Jesenice, Dolik, DPM — za ureditev počitniške kolonije v Novem gradu itd.

Predlog je bil podrobno izdelan in poslan vsem ekonomskim enotam, da ga dopolnijo in popravijo. Dokončen predlog bo gospodarska komisija DS predložila DSŽ v potrditev. Že uvodoma sem podčrtal, da so sredstva glede na potrebe prenizka, vendar je treba gospodariti v okviru možnosti in ne smemo si delati nekih nepotrebnih iluzij — koliko kdo lahko še iz železarne potegne.

RAVNIK STANKO

France Žvan, politični sekretar občinskega komiteja ZKS

REFERAT

na občinski konferenci Zveze komunistov občine Jesenice

Čas, v katerem sedamo k dvoletnemu obračunu svojega idejno-političnega dela, je tako razgiban, da terja od nas podrobno osvetlitev v smislu ugotavljanja našega položaja, vsaj delno reprodukcijo nekaterih najpomembnejših dogodkov, vplivov in sprememb, s katerimi se spopadamo in ponovnega ugotavljanja izhodišč za naša nadaljnja prizadevanja.

SVET NI BOLJ MIREN, KOT JE BIL PRED DVEIMI LETI

Ne moremo reči, da je svet bolj miren, kot je bil pred dvema letoma, prav tako ne, da smo nara bliže težjim konfliktom v mednarodnem političnem prostoru ali nekaj vojnim konfliktom v širših ali svetovnih dimenzijah. Mednarodna imperialistična dejavnost je v času, ki nas loči od zadnje konference, na široko razvijala svojo ofenzivo ter zadušila prenekatera gibanja in sile napredka na afriškem in azijskem kontinentu ter v južnoameriškem prostoru. Treba je poudariti, da svetovni imperializem uspešno izkorišča nenotnost socialističnega sveta in mednarodnega delavskega gibanja in da bi bili njegovi uspehi vsekakor manjši, če bi ne obstajale v socialističnem svetu tako globoke medsebojne vrzeli. Vendarle pa nastajajo in so prisotna vedno globlja nasprotja tudi med silami imperializma, saj smo priča razpadanju do nedavnega dokaj trdnega atlantskega partnerstva, začetnim znakom nekoliko prožnejše politike Zahodne Nemčije, trmoglavemu, a dokaj precizno merjenemu odporu Francije zlasti v njenih odnosih z ZDA in poskusom Anglije, da se približa Evropi, kar seveda ne pomeni, da ji bo uspelo oddaljiti se od Amerike. Osvobodilna gibanja afriških in azijskih ljudstev marsikje preživljajo dokaj globoke krize, vendar obstajajo — in prenekatera nosijo s seboj poleg težnje po odpravi klasičnega kolonializma tudi močne tendence socialne osvoboditve. Najostreje se konfrontirata ljudska volja po neodvisnosti in imperialistična obramba lastnih pozicij na indokitskem polotoku in Vietnamsko ljudstvo kljubuje s svojo voljo ter neustrašenostjo najmodernejšemu uničevalnemu stroju, kar jih je bilo doslej uporabljenih in kar jih je rodil potencial industrijsko najrazvitejše dežele sveta. ZDA trde, da se bojujejo na zunanjem obrambnem obroču svoje dežele, kar pomeni, da skušajo postaviti mejo, preko katere socializem kot družbeni sistem ne bi smel in mogel prodreti ter se tako približati mejam njihove dežele. Nemirna Malezija in prav tako nemirni Filipini leže za to mejo in onkraj teh dežel leži Tihi ocean, za njim pa Ameriški podkontinent, kjer se dnevno porajajo žarišča socialnih nemirov.

SOCIALISTIČNEMU SVETU NI MOGOČE POSTAVITI MEJE

Znano in jasno je, da se doslej še nikomur ni posrečilo postaviti meje, do katere naj bi segel napredek in da tega ne bo tudi poslej nihče dosegel. Če so se pred tridesetimi leti imperialistične dežele še lahko ukvarjale z mislijo o obkoljevanju takratne edine dežele socializma, se nam vse bolj bliža čas, ko se bo svet kapitalizma začutil bolj ali manj obkoljenega od socialističnega sveta. Vendar je najbrž bolj kot ta ugotovitev, pomembno dejstvo, da je socializem kot svetovni sistem že zmagal. Zmagal s tem, da je povsod prisoten in da postaja ideal množic vsega sveta, tudi tistega, v katerem se mednarodni imperializem zaenkrat še ne čuti ogroženega.

V našem razgibanem času smo priče rasti in večanja socialističnega sveta in seveda prav tako priče konfliktom, ki nastajajo znotraj tega sveta.

ZAOSTALOST IN NAPREDEK VNAŠATA RAZLIČNE POGLEDI NA SOCIALIZEM

Danes se nam kaže v zelo nazorni dialektično dokaj razumljivi luči — da stopnja razvitosti in

gmotni položaj posameznega ljudstva ter dežele odreja ton medsebojnim odnosom tudi med socialističnimi deželami in da premagovanje zgodovinsko pogojene večje ali manjše zaostalosti, rojeva konflikte tudi tam, kjer je že padla zadnja pozicija kapitalizma. Predstave o socializmu so dozorele do zelo realistične stopnje povsod tam, kjer so ljudstva premagala najelementarnejšo zaostalost, tam pa, kjer loči dežele od vsaj povprečne razvitosti še več desetletij, nastajajo trznja, ki se včasih manifestirajo na dokaj drastičen način. Če smo bili pred desetletjem revizionisti samo mi, Jugoslavlani, postaja za kitajske poglede revizionističnih več in več socialističnih dežel, postala je tudi Sovjetska zveza, iz katere smo nekoč tudi mi slišali o sebi ta očitek. To, da sta si kitajska in sovjetska predstava socializma dokaj daleč vsaksebi, seveda ne pomeni, da se v sovjetski zvezi v celoti strinjajo z našo jugoslovansko potjo napredka. Zlasti po lanskoletnem brionskem plenumu, po jasnejši opredelitvi samoupravnosti in razmejitvi od etatiistične, so naenkrat na vzhodu spet zaskrbljeni nad usodo socializma v Jugoslaviji. Tudi reorganizacija Zveze komunistov jim vzbuja skrb in slišati je bilo celo glasove, da se podajamo na dokaj nevarno pot likvidacije Partije. To ima lahko zelo malo skupnega s tistim, s čemer nas obremenjujejo kitajski komunisti, vendar je v nekem smislu posledica, ki izvira iz precej identičnih osnov.

USTVARJANJE POGOJEV ZA ODMIRANJE DRŽAVE

Te osnove pa so v tem, da na jugoslovanskem primeru dokaj samolastno, našim razmeram in našim pogojem ustrezno, uresničujemo odmiranje države in da smo v teh prizadevanjih dokaj dosledni, medtem, ko na Kitajskem in tudi v Sovjetski zvezi ostajajo sicer zvesti tej nalogi, vendar lahko opazimo, da naredo zelo malo ali skoraj nič za njeno skorajšnje uresničevanje, oziroma dopuščajo celo krepitev države. Vsekakor je to dokaj logično, kajti za uresničevanje te naloge mora biti ustvarjen nov instrumentarij, ki lahko uspešno nadomesti vse tiste naloge, ki jih sicer opravlja država z vsemi svojimi atributi. Pri nas smo našli tak instrumentarij v samoupravnem sistemu in v sproščanju pogojev za razrast samoupravne družbe in prav ta naš fenomen, ki danes ni več neopažen nikjer, niti v deželah socializma niti v kapitalističnem svetu, je in bo najbrž še nekaj časa ne le predmet razprav, pač pa tudi kritike in sumničen. Izgleda, da čutijo enako nevarnost v prodoru samoupravnih odnosov lastniki proizvodnih sredstev v razrednih formacijah zahoda kot etatično birokratski elementi ter grupacije znotraj socialističnega sveta. Vendar je danes že povsem jasno, da je razvoj samoupravnosti in samoupravnih odnosov med ljudmi, naš veliki prispevek v zakladnico razvijajoče se socialistične družbe in marksističnih spoznanj ter da bo ta naš prispevek bodočnost zanesljivo ocenila kot izredno pomemben.

Jugoslovanski komunisti razvijamo svoje principe nevezanosti in aktivne koeksistence ne le kot svojo politiko miru, pač pa še bolj kot naš stvarni prispevek in pomoč silam napredka in socializma v najrazličnejših deželah sveta. Tudi ta naša politika žanje rezultate in se razrašča, saj če bi ne

bilo tako, bi ne bila tak trn v peti silam imperializma, ki se neprestano zaganja obnjo.

PRITISK DESNICARSKIH KROGOV ZAHODA NA JUGOSLAVIJO

V sedanjem času se koncentrira pritisk na našo deželo z nazadnjaških, desničarskih krogov zahoda. Saj ta pritisk nikdar od tistih dni dalje, ko je postalo jasno, kam hoče in kam gre Jugoslavija, ni prenehal. Bil je le močnejši ali šibkejši in nastajale so praznine, kadar je menjal oblike. Po razračunu na Brionih, po ponovnem proklamiranju vseh naših opredelitev, po uspešnem startu gospodarjenja v reformnih pogojih, po konstantni podpori vsem silam napredka na svetu, se je v poslednjem času pritisk kapitalizma ponovno znatno okrepil. Zunanje manifestacije tega pritiska, kot so serije atentatov na naša konzularna predstavništva v ZDA in Kanadi, poizkus zaostrovanja odnosov iz sosednje Italije, ki naj bi vrgel na dan vprašanja naše zahodne meje, istočasno pa bi oviral izvrševanje že sklenjenih gospodarskih aranžmajev ter preprečeval sklenitev novih; čisto poseben odnos do Jugoslavije v navezovanju diplomatskih stikov zahodnonemške vlade in povsem drugačen tretman do Jugoslavije kot do dežel vzhodne Evrope (saj je dokaj prozorna istočasno pa zelo poučna njihova trditev, da lahko navežejo stike z vsemi vzhodnoevropskimi deželami, ker le-te pač pripadajo bloku in so zato morale priznati Vzhodno Nemčijo, Jugoslavija kot neblokova država, pa je to naredila prostovoljno in jo je zato treba drugače obravnavati). Vse našeto kaže na to, da se sprošča proti nam ena tistih akcij kakršnih smo že mnogo preživeli in imamo z njimi znatne izkušnje. Vse so preračunane na majanje stabilnosti naše osvojene in proklamirane politike, ki igra zelo vidno vlogo v svetu in zaradi katere uživa danes naša dežela mnogo večji ugled, kakor bi ji sicer pripadal glede na njeno velikost in ekonomsko pomembnost v mednarodni areni.

Dopustno je predvidevanje, da danes računajo imperialistične svetovne sile tako daleč naprej, da je v njihovi sedanjí ofenzivi proti naši deželi vključen tudi poizkus preprečevanja tega, da bi že čez kratek čas predstavljala Jugoslavija za svet tudi tolikšen ekonomski zgled in zgled življenjskega standarda delovnih ljudi v neki deželi socializma, kakršnega predstavlja danes v moralno političnem pogledu. Dobro namreč vedo, da zmaga tistega, čemur smo dali naslov družbeno gospodarska reforma, pomeni kompletiranje kroga, ki se začneja z zmago revolucije, s popolno suverenostjo dežele, z upornostjo, ki ne odstopa od načel socializma in internacionalnega delovanja v smislu progressa, s pogumnim prehajanjem po zelo izvirni poti samoupravljanja preko tiste etape, ki so jo v sovjetski zvezi osvojili že pred nami, a se na njej dolgo zadržujejo in z ustvarjanjem blagostanja, ki bo predstavljalo zgled ne le zaostalim dežeam, pač pa tudi množicam v razvitejših sredinah.

UPRAVIČENO SE BOJE GOSPODARSKE REFORME

Upravičeno se je tega bati in upravičeno — seve s svojega stališča — prožijo proti nam nove ofenzive.

Ni odveč poudariti, da izvajamo družbeno-ekonomsko reformo v pogojih, ki nam niso preveč naklonjeni, da pa jo izvajamo tudi v času, ko začenja celoten kapitalistični svet zahajati v eno izmed recesij, katere posledice in moči sedaj še ni mogoče predvideti. Izvajamo jo kot popolnoma suverena, izvenblokovska dežela, ki uživa vse prednosti tega da ne pripada nobenemu bloku, ki pa mora prodirati na svetovna tržišča zato skozi hujše bariere, kot bi ji bilo treba sicer. Glasovi, ki so posledica sovražnega delovanja in premajhnega poznavanja razmer premnogih naših ljudi in celo članov Zveze komunistov, so nam le preradi očitali, da vodimo odlično zunanjo politiko in politiko nasploh, da pa doživljamo na gospodarskem področju dezorganizacijo, da smo neuspešni predvsem v kmetijski politiki in da smo morali preiti v reformo zaradi dosedanjih slabosti. Kako radi nasedajo celo člani Zveze komunistov, skušam osvetliti na primeru pšenice. Do nedavnega smo kaj pogosto lahko slišali, da je nekdanja jugoslovanska kraljevina izvažala pšenico, mi jo pa zaradi neuspešne kmetijske politike uvažamo. Kako nekritični utegnejo biti ljudje ob takih primerih, vidimo ob tem, da niso primerjali niti pridelka niti porabe nekdanje in zdaj, pač pa zgolj dejstvo, da uvažamo kruh. Če bi socialistična Jugoslavija omejila porabo kruha na predvojni nivo, lahko izvažamo še enkrat več pšenice, kot so je izvažali. Vendar mnogi naši ljudje o tem niso razmišljali, niso se spopadali z navedeno parolo, pač pa so ji nekateri celo pritrjevali. Takšnih primerov bi lahko našli kolikor kdo želi. Vsi kažejo samo na premajhno poznavanje dejanskih razmer in na enostransko kritičnost.

Neke vrste reformo uvajajo danes marsikje na svetu. Na vzhodu in na zahodu. Ne vprašujejo se, ali je reforma tu ali tam posledica krize rasti ali je prva stopnja agonije. Od dežele do dežele bi našli različen položaj.

NAM SE NI TREBA OBRACATI NA TRDO ROKO DRŽAVE

Vendar je za ves svet nekaj podobnega. V takih situacijah se obračajo povsod na trdo roko države, ponekod na policijo in armado, nam pa se ni potrebno obračati ne na eno ne na drugo, pač pa se lahko obračamo na naše delovne ljudi. To pomeni, da je odveč vsaka skepsa o tem, kaj pomeni reforma pri nas. Da se lahko obračamo na delovne ljudi, ni zgolj posledica dosežene stopnje demokracije in uspešnosti samoupravnega sistema, pač pa to pomeni, da naša reforma sodi med tiste, ki s takim posegom uspešno zaključujejo eno razvojno etapo in se uvrščajo višje; pomeni uspešen zaključek enega dela borbe za socializem v blagostanju in prehod v drugi del. Vsega tega i ob tej priložnosti ne bilo treba navajati, če ne bi še tu in tam naleteli na nepoznavanje fundamentalnih intencij gospodarske reforme.

NA REFORMO SE PRERADI IZGOVARJAMO

V naših, jeseniških pogojih in razmerah moramo povedati, da se na reformo vse preradi in prepogosto izgovarjamo. Vsakršne težave, pa naj bi bile posledica premalo jasnih razvojnih konceptov, premajhnega poznavanja tržišča, neustrezne tehnologije, birokratskega vodenja, premalo utrjenega samoupravljanja ali kopice drugih vzrokov, kaj radi nekateri prevrčemo na reformo. Vse te stvari je reforma izpostavila pod bolj jarko luč in so danes bolj vidne. Niso pa nastale zaradi reforme same. Kljub temu je potrebno izreči ugotovitev, da so delovne organizacije v naši občini zaključile lansko poslovno leto v vseh primerih brez izkazane izgube, akumulativnost kot posledica sodobne tehnologije, storilnosti in dobre poslovnosti pa je zelo različna. Od tega, ko o poslovnem uspehu skoraj ne moremo govoriti, do tega, da so nekatere, predvsem manjše delovne organizacije šele z reformo začele delati uspešne akcije za povečanje proizvodnje in da jim dosežena stopnja akumulativnosti ter gospodarjenja omogoča hiter napredek in prodor na domače ter tuje tržišče — je seve plejada najrazličnejših primerov.

Mislím, da smo v zadnjih dveh letih, torej v teh dveh letih, ki nas ločita od zadnje konference Zveze komunistov in v katerih smo začeli reformo naše družbe in ekonomike, napravili nekaj dokaj smelih poskusov za uspešnejše, celovitejše in akumulativnejše gospodarjenje v občini. Če kdaj, nam je v tem času postalo dokončno in popolnoma jasno, da moramo za vsako ceno, čeprav v dokaj težkih reformnih pogojih, spremeniti enostransko gospodarsko razvitost občine in napraviti naše

gospodarstvo bolj univerzalno. Enostranska razvitost, ki je računala le prerada zgolj na železarstvo, namreč ni vzdržna in poraja toliko socialnih, družbenih, komunalnih in nazadnje čisto eksistenčnih problemov, da bi jih ne bila v stanju rešiti niti družba, ki bi bila zmožna ustvarjati dva ali trikrat tolikšen nacionalni dohodek kot je naš sedanji. Zaposlitev šestih sedmin moških, kakršen je primer v železarstvu, pogojuje najslabšo strukturo zaposlenih glede na spol v SRS — slabša je v eni sami občini. Turizem, druga gospodarska panoga občine, prehaja iz svojega otroštva v dobo ranega mladenišva in daje rezultate, ki že nekaj pomenijo, vendar še zdaleč niso tisto, kar lahko dosežemo. Razen turizma pa se prav v sedanjih pogojih razvija niz malih obratov, ki začenjajo zaposlovati pretežno odvečno in potencialno doslej nezaposleno žensko delovno silo. Mislím, da so za nas in za širšo družbeno skupnost še posebej interesantni takšni obrati, ki se bodo razvijali na osnovi doma izdelane surovine ali repromateriala, ki ga bomo z dodatnim delom požlahtili in mu dali višjo vrednost. Sem sodijo: obrat za izdelovanje 1.500 ton žičnih armatur za tesnila, obrat za osem tisoč ton industrijsko izdelanih armatur za gradbeništvo, kar je pogoj za prehajanje te panoge na industrijski način gradnje, naslonitev proizvodnih programov ZINOS-a na nadaljnjo obdelavo izdelkov bodoče profiline valjarne na Beli, gradnja obrata za izdelavo gradbenih plošč iz žlindre in podobna prizadevanja ter načrti. Treba je poudariti, da je znaten del zamišljene proizvodnje v naši deželi še neosvojen in da smo prvi, ki na jugoslovanskem prostoru odpiramo izdelovanje takšnih izdelkov.

Ob vsem tem kaže poudariti tudi to, da je do nedavnega bilo pri nas precej slepote in gluhosti za takšne koncepte in da nekateri delovni, pogumni in sposobni posamezniki in nekateri ožji timi sposobnih in prizadevnih ljudi v zadnjem času začenjajo dobivati širšo podporo. Mislím, da bi ne smelo biti komunista, ki bi si ne prizadeval podpirati ciljev, kateri posegajo v krepitev materialne osnove naše občine, izboljšujejo strukturo zaposlenih in krepijo kupno moč občanov, ter da bi bilo v tem smislu treba dati na stran vse mogoče in nemogoče pomisleke in predsodke. Kerim včasih botruje nepoznavanje, nepoglabljanje v probleme, subjektivizem ali celo zavist in da bi morali integrirano delovati za tisto, kar boljša naš položaj in v reformnem smislu sovpadajo s cilji širše družbene skupnosti ter dokazuje moč poslovnosti, dela in pameti.

BRIONSKI PLENUM — MEJNIK GLOBOKIH DRUŽBENIH SPREMENB

V tem smislu kaže ocenjevati globoke politične spremembe, ki jim je mejnik brionski plenum. Ob upoštevanju, da smo obmejna občina, ki je sosed dveh dežel, sosed z družbenim sistemom, od katerega smo se pri nas poslovili po zmagovalni revoluciji in sosed krajev, do katerih sega delovanje dolge roke podtalnega imperialističnega prizadevanja za omejevanje naših uspehov; ob upoštevanju teh dejstev torej, moramo ocenjevati to globoko brazdo, v našem dosedanjem družbenopolitičnem razvoju in delovanju. Od plenuma naprej je popolnoma jasno, da je za vselej naša pot, edinole pot samoupravnosti in vsestranskega razvijanja samoupravnih odnosov in da je etatiistično reševanje stvari pojem, ki spada vse bolj v preteklost. Odtlej natančno vemo, da niti sedaj niti v dognedni prihodnosti, ne bomo mogli brez organov državne varnosti vemo pa tudi, kaj je torišče njihovega delovanja in kaj je njihova naloga za zaščito naše ustavnosti, dosežene stopnje demokracije in za zaščito jugoslovanske državnosti. Vemo, da moramo bedeti nad delovanjem ustaških, belogardističnih in četniških izrodov v emigraciji in notranjosti, vemo pa tudi, da to še zdaleka ni dovolj. Najmanj tako budno je treba stati na straži proti vsem zahodnim agenturam in jim biti v njihovih nakanah kos, in še vedno nam ne sme biti vseeno ter ne moremo biti brezbrizni do tega, kaj poskuša kdorkoli, ki si morda tolmači socializem in blokovsko pripadnost drugače kot mi. Prav tako dobro pa vemo, da je samo pristna samouprava lahko odločilno nadomestilo za vse tisto v našem notranjem življenju, kar bi sicer morali imeti na mušici z očesom posebnih varnostnih organov. Čim bolj bomo politizirali našo javno upravo, sodstvo, šolstvo, sklop družbenih služb in čim bolj ekonomično, progresivno, zakonito, dosledno, načelno, jasnovidno in

humano bo funkcionirala vsa naša samouprava — od krajevne skupnosti, preko občine do delovne organizacije, tem manj potrebe bo po tem, da bi kdorkoli emisarsko zagotavljal širše družbene in državne interese. Zatorej je celoten proces po tem, ko smo napravili težak, smel in odločen prelom dvostranski: gre za omejevanje idejno že razorožene miselnosti, ki bi morda še poskušala reševati stvari z močno roko države in za istočasno pospešeno rast samoupravnih odnosov in razmer ter politizacijo našega celotnega življenja. Ta proces pa ni ne enostaven in ne kratkotrajen. Zelo trdno imamo postavljeno startno osnovo za naše sedanje in bodoče prizadevanje, na tej osnovi pa je treba zgraditi marsikaj, če želimo ustvariti razmere, v katerih ne bo nikdar več mogla vznikniti potreba po delanju »reda« od zunaj, energičnejšem zagotavljanju idejno politične in praktično operativne linije ter upravičenosti poseganja državne roke v prostore, kjer zanjo ni mesta, pač pa je mesto edinole za svobodno voljo in odločitve združenih delavcev, občanov.

ODSTRANJENE OVIRE ZA RAZVOJ SAMOUPRAVNIH ODNOSOV

Če smo ugotovili ob začetku gospodarske reforme, da je le-ta najrevolucionarnejši korak naše dežele po letu 1950, ko je bilo uveljavljeno delavsko samoupravljanje, moramo reči sedaj, da so bile z brionskim plenumom odstranjene ovire, ki so zadrževale ali skušale zadrževati ta najrevolucionarnejši korak.

In če danes teh ovir ni več, je stvar nas komunistov, da v sodelovanju z vsemi napredno mislečimi ljudmi, ki jih ni malo, v vsakodnevem boju zagotavljamo zmagovanje demokratičnih, naprednih, smiselnih in humanih samoupravnih pobud in akcij. Od tega zavisi tudi podoba jutrišnjega vzorca jugoslovanskega socializma, ki danes v svetu ni ne neopažen ne nepopularen.

Ne morem si kaj, da ne bi ob teh vprašanjih povedal nekaj zapažanj, ki nas komuniste kot idejno-politično silo ovirajo pri organiziranem delovanju, kakršnega nam narekuje položaj, v katerem se nahajamo. Sodim in v tem me potrjujejo premnogi podatki, prav tako pa osebne izkušnje, da smo jemali v obdobju, za katerega delamo danes obračun, prenekatero globoko vsebinske dogodke preveč površinsko in da smo premalo poskušali prodreti v njihovo globlje bistvo. Izgleda, da mora marsikako naše pogumno in politično pomembno vprašanje ovrednotiti šele patina časa, da se njegove pomembnosti zavemo tudi mi. Sploh pa kaže, da začenjamo gledati na vse naše delo preozko in da nas prepogosto zavzame ter v celoti zaposli presija dnevne prakse ter da nam ne ostaja dovolj časa ne volje za globlje proučevanje širših, pomembnih rešitev, uspehov in pogumnih dejanj in za reševanje teh vprašanj na demokratičen način, a revolucionarno odločno.

Nekatere ocene položaja takoj po brionskem plenumu, ki so bile izdelane v občinskem komiteju, so že takrat nakazovale, da ti dogodki ne pomenijo vsesplošne ofenzive na organe državne varnosti in da nam ne smejo zamegliti našega pogleda. Mislím, da se to v naši občini tudi ni zgodilo, čeprav ni nobenega razloga, da bi ne bili kritični do metod in delovanja organov varnosti tudi na našem področju. Tu imamo kaj opraviti, saj se pri nas stekajo v državo reke ljudi iz vseh delov sveta, med katerimi je premnogo naših iskrenih prijateljev in prav gotovo tudi nekaj takih, ki prihajajo v deželo s sovražnimi in podtalnimi nameni. Sodim, da bi morala priti do izraza socialistična, patriotska in samoupravna pripravljenost za preprečevanje škodljivega delovanja bolj kot doslej, skoznj pa čuvanje pridobitve naše revolucije, graditve in samoupravljanja. In čim več občanov nam bo zavestno varovalo omenjene pridobitve, tem manj možnosti bo zato, da bi se organi ali kdorkoli za svoje delo lahko posluževal metod, ljudi in principov, ki so preživeli in nikakor ne sodijo več na stopnjo pri nas doseženega družbenega razvoja.

Čez pičel teden dni bo plenum Centralnega komiteja ZKS. Na njem bo osvojena resolucija, ki bo med drugim dala tudi dokaj jasno sliko o oceni dela nazadnjaških in birokratsko-etatiističnih sil, ki so bile razorožene na brionskem plenumu, a se bodo v celoti umaknile s pozornice le tedaj, če nam bo vsem članom Zveze komunistov dovolj razumljivo, kakšnega obsega je bilo delovanje sil, ki so se grupirale okrog osebnosti Aleksandra

Rankoviča, v čem je imelo delovanje značaj državne zarote in kam ter po kakšni poti nas je skušalo tovrstno prizadevanje privedi. Vsekakor je bilo v naši občini ves čas po brionskem plenumu dokaj ostro čutiti obsodbo, da bomo proti vsakemu delovanju, ki bi nas skušalo kakorkoli vključevati v bloke na zahodu ali v tabor na vzhodu. In če je šlo tu za spokorniško vračanje tja, od koder smo šli leta 1948, ker nismo priznali sovjetskega, takrat stalinskega vzorca poti v socializem kot edinega in za vse obveznega, pa nas je to stalo zelo težke žrtve, med tem smo pa razvili mnogo sprejemljivejšo formulo povezovanja v aktivnem sožitju ter razvili samoupravljanje, potem je jasno, da med našimi delovnimi ljudmi ni takih, ki ne bi obsodili prizadevanj, katera so nas skušala spraviti za več kot eno etapo nazaj. Razumljivo, da se slika o celotnem delovanju vse bolj kompletira in da vemo o stvari vsak dan več ter si bomo prizadevali, da se na brionskem plenumu razorožene sile ne bodo mogle več pojaviti v političnem življenju s svojimi nameni in cilji.

SAMOUPRAVNO IN NE ETATISTIČNO

Prav tako enovito, kakor je bila sprejeta konfrontacija na brionskem plenumu, je bilo ob tej priložnosti ponovno potrjeno, kolikšna je dosežena stopnja samoupravljanja in kako globoko se je samoupravljanje že vsidrало. Če je samoupravljanje zgodovinsko logično in v točno odrejenem trenutku nastala oblika osvoboditve dela in ne le način vladanja, potem je treba to dejstvo imeti neprestano pred očmi in ga smatrati za osnovo našega političnega sistema. Zato bi bilo zelo napak misliti, da smo jugoslovanski komunisti osrečili naše delovne ljudi s samoupravljanjem zato, ker smo si pač morali izmisliti nekaj novega in sploh boljšega. Samoupravljanje je zgodovinsko pogojena pridobitev delovnih ljudi in če ne bi prišlo do prve razvite forme v sodobni socialistični družbi prav v določenem času v Jugoslaviji, bi pač prišlo v kakršnikoli obliki v nekem drugem času kje drugje na svetu. Zato s tega stališča samoupravljanja ni treba braniti pred nikomer, tudi ne pred tistimi, ki znotraj naše dežele doslej niso vedeli povedati o njem še nič dobrega. V okviru samoupravljanja pa je in bo vse bolj treba braniti prodor vsega tistega, kar ja lastno prav samoupravnemu sistemu, pa se včasih le težko prebija iz birokratskih spon.

Če delavec pri nas več ne razume, kako je še mogoče, da se pod krinko samoupravljanja še včasih lahko skrivajo birokratske težnje in birokratske metode odločanja, potem je to dejstvo treba razumeti kot stopnjo osveščenosti, pri kateri ima svoj veliki delež prav dosedanja samoupravljalška pot, ki smo jo prehodili in, ki že temeljito rojeva širšo in zavzetejšo samoupravljalško miselnost.

Projekt resolucije za sedmo plenarno sejo Centralnega komiteja vsebuje v tistem delu, kjer obravnava samoupravljanje, mnogo identičnih stališč, kakršna so prihajala pri nas do izraza lanskó jesen, ko smo predvsem na skupnih sejah občinskega komiteja in komiteja Železarne Jesenice ugotavljali, da mnoge slabosti izbijajo pogostejše v tistih sredinah, kjer je samoupravljanje še vedno premalo razvito. Danes še večkrat slišimo govorice, da se pač v samoupravnem sistemu in zaradi njega marsikje stvari razvijajo v nered, stihijo, anarhizem in slabo gospodarjenje.

SAMOUPRAVLJANJE POMENI RED IN NE ANARHIJO

Vendar poskusi, da bi kompromitirali samoupravnost na ta način, vedno slabše uspevajo in vedno bolj postaja jasno, da osveščeni proizvajalci še nikdar niso imeli tako uspešne platforme za urejanje svojih medsebojnih odnosov in za borbo proti vsakršni tuji volji, pa naj predstavlja le-ta ostanka birokracije ali kakršne koli druge poskuse. Seveda pa bi ravnali zelo napak, če bi kakorkoli idealizirali stvari in se spuščali v romantična sanjarjenja, da je že s tem, ker samoupravljanje imamo, konec vsemu, kar si je delovnega človeka tako ali drugače podrejalo in da že samoupravljanje pomeni začetek odnosov, v katerih ni več prostora za avtokracijo posameznikov, njihovo drobno ali debelo sebičnost, njihovo ukalupljenost v toge forme preteklosti in podobno. Samoupravljanje daje delovnemu človeku šele platformo, na kateri se postavlja v položaj resničnega uprav-

ljalca, ki združuje vladno in opozicijsko, uživa nad doseženimi uspehi in kritizira slabo, ima pravice in odgovornosti. Skozi neštete procese pa je tako samoupravljanje treba nenehno uresničevati in se nenehno točiti za njegovo pravo podobo. Samovolja, anarhičnost in neodgovornost so pojavi, o katerih pogosto govorimo kot konstruktivni graditelji samoupravnega mehanizma ali pa ponavljamo gesla tistih, ki skušajo ta sistem še vedno prikazovati kot krivca za slabosti. Najslabše je, kadar se delovni ljudje zadovolje z ugotovitvijo, da je za slabo gospodarjenje pri njih kriv nered, premajhna disciplina in podobno in da so taki pojavi pač posledica samoupravljanja, ne znajo pa odkriti tistih ljudi in pojavov, ki so za takšno stanje dejansko odgovorni ne glede na to, ali bi samoupravljanje že imeli ali pa še ne. Tudi izkoriščanja samoupravljanja za drobne, partikularistične in enkratne cilje v smislu dezintegracije delovnih ljudi naletimo vse polno. Sodim, da je stopnja družbenega razvoja, na kateri se nahajamo, prav tipična po tem, da nas čas in razmere silijo v vsesplošno integracijo — integracijo naporov, sredstev, dela, prizadevanj in pameti, mi pa vse preradi delujemo v nasprotno smer. V tem ni le inercialna sila starega in preživelega, pač pa so tudi elementi, ki jih vnaša naš čas in naše družbene razmere. Čisto gotovo velja in bo veljala temeljna pozornost proizvajalcev delovnim odnosom, delilnim odnosom in njihovem položaju v samoupravnem sistemu. In neurejeni odnosi s tega ali onega področja so najčestše tisto, kar skušajo delavci za vsako ceno uresničiti in urediti tako, kakor si žele in kakor je tudi stvarno in realno, pa nad svojimi prizadevanji vse preradi in prehitro obupajo, če jih ne morejo uresničiti takoj in tako, kakor so si zamislili.

OSTANKI STAREGA SE DAJO ODPRAVITI LE Z VZTRAJNIM BOJEM

Premagovanje odporov in mobilizacija ter združevanje za takšne akcije, to dvoje, nam je kaj prerado odveč in vse preradi mislimo, da bi moralo priti tisto, kar se nam zdi dobro, napredno, gospodarno in prav, kar samo po sebi. Nikoli v zgodovini ni bilo napredka brez nastajanja konfliktov in brez uporne borbe s slabšim, preživelim in konzervativnim. Tudi zdaj in v bodoče ne bo in ne more iti brez tega. Mislim, da je tu velika slabost našega sedanjega delovanja. Vemo, kaj nam prinaša in daje samoupravljanje, vendar mislimo, da bi nam moralo dati že samo po sebi, brez naše zavzetosti in borbene udeležbe, brez premagovanja birokratskih odporov in brez združevanja vseh naprednih sil okrog skupnih ciljev. Včasih mislimo, da bi nam moralo dati samoupravljanje najboljše rešitve celo brez predhodnih jasnih definicij o tem, kaj hočemo in kako bomo tisto, kar hočemo, dosegli; brez razčiščevanja mnenj, brez borbe mnenj, brez demokratičnega osvajanja stališč in seveda brez urejanja vrst za zmagovanje osvojenih stališč. Tako pa seveda ne gre vedno, oziroma gre sploh malokdaj in včasih imamo vtis, da smo se ob tem spoznanju pripravljene celo razočarati nad samoupravljanjem, namesto da bi se razočarali nad lastno nemočjo za vodenje politično — idejnega boja za napredek. Dokler bomo samoupravljanje pojmovali kjerkoli tako, toliko časa bo seveda nad njim še marsikdo razočaran.

Prešli smo obdobje, v katerem se je izčistila dilema ali samoupravljanje ali etatistično administrativni sistem vodenja in upravljanja, čaka pa nas še dolga in uporna borba za dokončno podobo samoupravnosti, saj je končno treba gledati na stvari tudi v zgodovinskih dimenzijah in se zavestno, da nastopa samoupravljanje s svojimi sedemnajstimi leti življenja proti desetisočletjem drugačnih odnosov med ljudmi. Vendar tudi njegova mladost ni tisto, kar bi lahko opravičevalo našo premajhno prizadetost nad tem, kako se samoupravljanje razvija, kakšna je podoba odnosov med delovnimi ljudmi, v kakšnem sorazmerju sta si samoupravljalško prizadevanje in napredek proizvodnje ter proizvodnost, kakšni so ekonomski efekti ter kakšni so delilni odnosi. Tako kakor je razčiščena dilema ali samoupravljanje ali vodenje s stalnim poseganjem države, tako je pred nami dilema, ki je odprta, pa tudi že kaže svojo fiziog-

nomijo, kaj v tem procesu mi, komunisti, kakšna naj bo naša organizacija, da bomo lahko jutri trdili, da ustreza samoupravnim družbi; tisti družbi in tistim odnosom med ljudmi, ki smo jih komunisti sprožili in jih ustvarili skupaj z vsemi progresivnimi silami pri nas.

ORGANIZACIJA ZK V SAMOUPRAVNI DRUŽBI

V sistemu direktne, neposredne samoupravnosti in demokracije se je začela Zveza komunistov odlepljati od oblasti, preko katere je pretežno delovala v prvem obdobju po revoluciji in se osamosvajati v smislu postavljanja neodvisne pozicije v družbi, ki pa je taka, da se naša organizacija neposredno povezuje z množicami in skuša kot nosilec najnaprednejših stremeljenj vplivati na njihovo zavest.

Razumljivo, da pomeni takšen proces in razvoj zelo obsežno delo, ki vključuje notranje prenavljanje, drugačno organiziranost, prodorne metode delovanja med množicami in jasno politično orientacijo. Zato bo Zveza komunistov ohranila svojo avantgardno vlogo le v primeru, če bodo široke vrste članstva, organizacije in vodstva razumeli in tekoče spoznavali najaktualnejša vprašanja svojega časa, dežele in ožjega okolja in znali na osnovi teh spoznanj delovati v smislu napredka in nadaljnega razvoja socializma. To pa zahteva nemajhne napore in v principu spremenjene nekatere naše poglede, načine delovanja in aktivnosti. Vse manj se bomo morali ukvarjati z organizacijskimi vprašanji, vprašanji formalne discipline članstva in organizacij, z dokumenti in članarino ter vse bolj poglobljeno proučevati družbeno dogajanje in razvijati svojo aktivnost navzven, med ljudmi. Dokončno bomo morali pokopati tisti del mišljenja, ki je še živo v nekaterih članih Zveze komunistov, da lahko delujejo komunisti in osnovne organizacije tudi preko občinskega komiteja — tako, da se o nečem dogovore in če je dogovor širšega in delikatnejšega značaja, ga mora pač izvršiti občinsko vodstvo. V komiteju pa bomo morali pokopati prepričanje, da se da sprejemati sklepe, osnovne organizacije pa so jih dolžne izvajati. Gre za širše enotno delovanje, za sinhronizirano in usklajeno aktivnost, v kateri je občinski komitej odgovoren svojemu članstvu, kako je deloval v smislu povezovanja, usmerjanja in aktiviranja in kako je kot organ tudi sam odkrival vse silnice, ki so prisotne na občinskem prostoru.

Takšen način delovanja pomeni istočasno zahtevnejše in odgovornejše delo ter večjo demokratizacijo znotraj Zveze komunistov. Demokratizacijo znotraj Zveze komunistov bomo morali razumeti v tem smislu, da bodo skupine članov, organizacije ali širše povezovalne oblike sprejemale samostojna stališča in jih samostojno izvajala ter uveljavljala. Pri tem se jim ne bo treba ozirati na to, kaj misli občinsko vodstvo in kakšna je njihova konkretna direktiva ter kakšna je direktiva sekretarja. Odpadla bo tudi možnost, da bi iskali krivca zato, če neka zamisel ni bila ustvarjena, zunaj sebe. Demokratizacija notranjih odnosov, večja vloga posameznega člana Zveze komunistov in posamezne organizacije pomeni istočasno mnogo konkretnejšo in mnogo bolj definirano odgovornost.

Pozicije socialističnih sil so v tem trenutku pri nas mnogo širše kot so bile takrat, ko smo izvajali boj za našo suverenost, boj za začetek samoupravljanja in akcije po tem obdobju. Danes je mnogo socialistično mislečih, za napredek vnetih in za politiko Zveze komunistov ogretili ljudi med vsemi sloji prebivalstva.

ODPRTO — JAVNO DELOVANJE

Zveza komunistov se mora opirati na vse te sile in mora biti zato čim bolj odprta navzven — med ljudi. Niti enega razloga ni, ki bi opravičeval zaprtost dela naših organizacij in oddvojenost od naprednih ljudi. Zato bo zelo napak, če na naše sestanke, aktivne, posvetovanja in razprave ne bomo vabili ljudi, ki sicer niso člani naše organizacije, pripravljeni so pa vložiti znatne napore za nadaljnji napredek. V tem smislu naj bi bila vsaka naša organizacija žarišče naprednih idej in pobud, prostor, kjer se bodo v borbi mnenj po demokratični poti oblikovali pogledi in stališča do bistvenih vprašanj socialističnega razvoja in nastajali dogovori za neposredno politično aktivnost.

Reorganizacija Zveze komunistov torej ni nič drugega, kot dokončna uveljavitev resolucije in dokumentov, ki so nastajali po VI. kongresu in so dobili zelo jasno podobo na VIII. kongresu ter odprli pot uveljavljanja po lanskem brionskem plenumu. Sodimo, da bo moralo širše članstvo vsaj bistvena vprašanja iz teh dokumentov poznati, ker sicer svojih prizadevanj ne bo moglo dovolj jasno opre-
ti na ustrezne temelje.

KAKO DELOVATI KOT AVANTGARDA DELAVSKEGA RAZREDA

Zato postavljamo v naši občini vprašanje reorganizacije Zveze komunistov tako, da so nam ves čas popolnoma enakovredna vprašanja, kako zagotoviti popolno afirmacijo sprejetih stališč v dokumentih Zveze komunistov zlasti od VIII. kongresa naprej, kako postaviti pozicijo Zveze komunistov v razvitem samoupravnem sistemu, kako uspešno delovati kot avantgarda delavskega razreda in delovnih ljudi, kako stopnjevati politično zrelost nas samih, kako demokratizirati celotno organizacijo in na drugi strani vprašanja, kako se organizirati, da bomo politično prodornejši in da bo naša organiziranost ustrezala pogojem sedanje stopnje razvitenosti, demokracije v javnem življenju in razvitemu samoupravljanju. Razmišljajoč o teh vprašanjih ne moremo podcenjevati niti tistih, ki sodijo v prvo skupino, niti vprašanj o organiziranosti Zveze komunistov.

Ne moremo trditi, da se nismo že doslej uspešno posluževali razen sestankov osnovnih organizacij tudi drugih oblik delovanja komunistov. Na občasnih aktivih, posvetih, razpravah, razgovorih in širših sejah smo načenjali razna aktualna vprašanja. Vseh teh oblik je bilo precej, v okviru reorganizacije Zveze komunistov pa gre za to, da jim damo odredenejšo formo, da bomo v njih dovolj gibčni in ažurni, tako da nas ne bo čas prehiteval ter da začne prihajati iniciativa ne le iz občinskega komiteja in njegovih organov, pač pa da bo vse več pobud od komunistov samih. Le tako se bomo izognili polarizaciji sil znotraj Zveze komunistov, ki je danes občutna. Neprestano nam mora biti pred očmi, da je Zveza komunistov svoj tip revolucionarne organizacije, ki je odigrala in odigra svojo revolucionarno vlogo v specifičnih pogojih jugoslovanske družbene prakse. In v tem smislu svojo organizacijo razvijamo ter ji dajemo njeno idejno usmeritev. Mislim, da je logična sedanja polarizacija sil znotraj Zveze komunistov, v okviru katere

je moč govoriti o tem, da je del komunistov vedno pogostejše v opoziciji, da periferija neprestano kritizira sredino, organizacije, vodstvo in le-to često organizacije. Vse to je možno zategadelj, ker manjka širokemu krogu članstva idejnega znanja, spoznanj, ki jih zahteva odgovor na današnje razmere in premalo aktivno delovanje v zadnjem času. Mislim, da se bomo morali komunisti mnogo bolj zatekati h knjigi in da bo morala odlikovati tudi sedanjega in bodočega komunistu lastnost, kakršna je bila znana za predvojne komuniste, lastnost, da so se neprestano zatekali v knjige. Vrednost in teža znanja sta pogoj za spoznanja, lastne zaključke in lastne opredelitve. Noben komunist ne more več čakati, da mu bo sekretar dal znak, kdaj naj sproži določeno vprašanje, misel ali akcijo, pač pa bomo v okviru reorganizacije prišli do tega, da bo moral biti vsega tega sposoben vsak posameznik. Zato pa je treba vedeti mnogo več, kot vemo zdaj.

ENOTNOST ZVEZE KOMUNISTOV

Vse to je tudi osnovni pogoj za enotnost vrst Zveze komunistov. Ta enotnost raste iz novih osnov in nima nič več skupnega z zgolj discipliniranim izvrševanjem sklepov brez lastnega razmišljanja in lastnega sodelovanja pri oblikovanju sklepov. V samoupravni praksi zavzemajo komunisti svoja stališča popolnoma svobodno in morajo biti sposobni tudi samostojno odločati. Za takšno opredeljevanje pa je treba poznati družbene zakonitosti, tendence razvoja in se znati gibati med ljudmi kot človek revolucionarnih kvalit. Saj naša organizacija ne more biti in nikoli ne bo pasivni opazovalec in registrator različnih mišljenj, ampak kreativen činitelj, ki zna raziskovati družbena gibanja in silnice.

Med nekaterimi člani Zveze komunistov vse česče naletimo na pojav, da se nekoč z nečim niso strinjali in ker svojega stališča niso dovolj razčistili v odprti razpravi ali z njim niso uspeli, so bili in so še užaljeni. Nekateri imajo razlog za svojo užaljenost tudi v tem, ker se nismo potrudili, da bi dokazali nevzdržnost njihovih stališč in nekateri niso uspeli uveljaviti dobrih stališč. Nekaterih novjših pojavov iz objektivnih razlogov niso v stanju razumeti, nekateri pa se niso potrudili, da bi jih razumeli. Vsega tega je dovolj. Mislim, da je važna naloga, ki mora spremljati celotno reorganizacijo Zveze komunistov, tudi kultura diskusije in polemike. Seveda bomo morali

biti sposobni kloniti pred močjo argumentov in če nas bodo porazili argumenti, ki so močnejši od naših, ne bo prostora za umikanje v svoj svet in v užaljenost.

POGOSTO SMO PREMALO SAMOZAVESTNI

Naša udarna moč slabi tudi zategadelj, ker smo v zadnjem času premalo samozavestni in znamo premalo vrednotiti napore ter velikanske rezultate, ki smo jih dosegli v preoblikovanju gmočnega temelja in celotne družbene strukture. Ves svet nam priznava, da smo iz naše dežele naredili nekaj, kar ni preteklosti v ničemer več podobno, kar je novo in vsestransko bogatejše, le mi si tega včasih nismo v stanju priznati. Vse preradi nas razjedajo drobni medsebojni nesporazumi in antagonizmi ter včasih prevelika ihta, ki terja še hitrejši razvoj. Saj ni osamljen slučaj, da se znajdejo komunisti na nasprotnih bregovih zaradi tega, ker izvajamo neko drobno komunalno investicijo v eni in ne v drugi krajevni skupnosti. Mislim, da je zelo prav, če stremimo po hitrem napredku, da pa nas prevelika ihta zelo pogosto notranje razjeda, namesto da bi nas uspehi krepili v naši samozavesti, prepričanju v našo moč in v moč množic, ki smo jim z vsem našim delovanjem v preteklosti odprli pot do sedanje etape v družbenem razvoju.

Tovarišice, tovariši!

Grobi obrisi delovanja Zveze komunistov v občini in predlog reorganizacije Zveze komunistov, oboje je podano v poročilu, ki ste ga prejeli. V teh obrisih ni nič dokončnega in malo dognanega. Pričakujemo, da boste danes v razpravi in pozneje, ko se bo struktura reorganiziranega delovanja dopolnjevala, prispevali svoja stališča, iz katerih bomo oblikovali organizacijo, kakršno terja sedanja stopnja življenja in razmer pri nas. Tudi izhodišča za reorganizacijo, ki sem jih navedel v tem referatu, so le zelo skromen izsek tega, kar bi moral povedati. Upošteva, da smo doslej o reorganizaciji Zveze komunistov že precej razpravljali v komiteju in osnovnih organizacijah in o njej tudi pisali (v »Informacijah« in drugod), sodim, da boste lahko o njej povedali svoja mišljenja. V času, ki mi je bil na voljo, sem skušal opozoriti na nekaj vprašanj, ki sodijo v razmišljanje Zveze komunistov v sedanjem obdobju.

Jesenice, 17. 3. 1967.

Prva seja novoizvoljenega občinskega komiteja ZKS

V torek, 21. marca se je sestel novoizvoljeni komite Zveze komunistov naše občine na konstitutantno sejo. Komite je ponovno izvolil za političnega sekretarja dosedanjega sekretarja Franceta Žvana. Razen kontrolne in revizijske komisije, ki sta bili neposredno izvoljeni na konferenci in se bosta konstituirali sami, je komite osvojil načela za delovanje v prihodnjem obdobju. Osnovni so naslednje grupe in komisije.

I. GRUPA ZA EKONOMSKA VPRAŠANJA: vodja Srečko Zima

a) komisija za proučevanje samoupravnih odnosov:

vodja: Miloš Cvetkovič, Roman Teržan, Miro Ogrin

b) komisija za proučevanje problemov delitve dohodka in OD:

vodja: Franc Gašperin, Viktor Nahtigal, Vito Ravhekar

II. GRUPA ZA IDEOLOŠKA VPRAŠANJA: vodja Stane Rev

a) komisija za mednarodne odnose in odnose v delavskem gibanju:

vodja: Alojz Lavriha

b) komisija za občasno izobraževanje:

vodja: Srečko Krč

c) komisija za proučevanje političnih tekov in gibanj:

vodja: Vladimir Popovič

III. GRUPA ZA ORGANIZIRANOST KOMUNISTOV: vodja Slavko Osredkar

a) komisija za organiziranost in delovanje ZK v občini:

vodja: Franc Kobentar

b) aktiv mladih komunistov:

vodja: Jaka Kleč

c) uslužbenska komisija

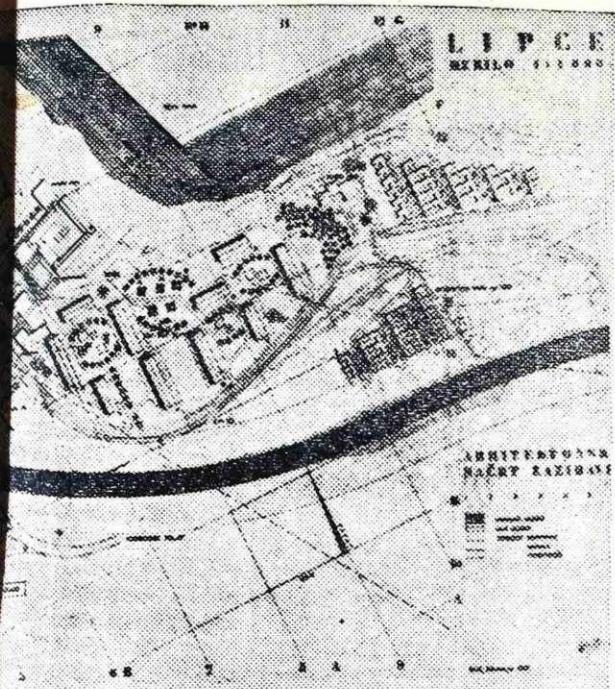
vodja: France Žvan

IV. KADROVSKA KOMISIJA:

Alojz Rakoše — vodja

Stane Simeonov — član

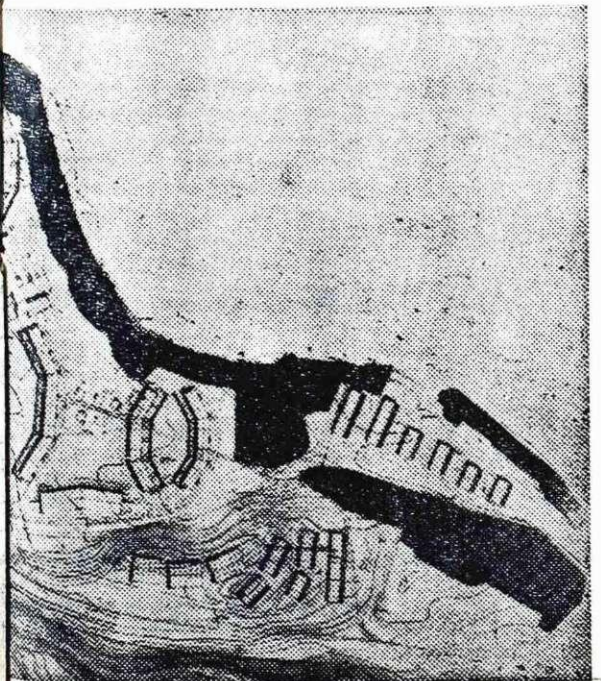
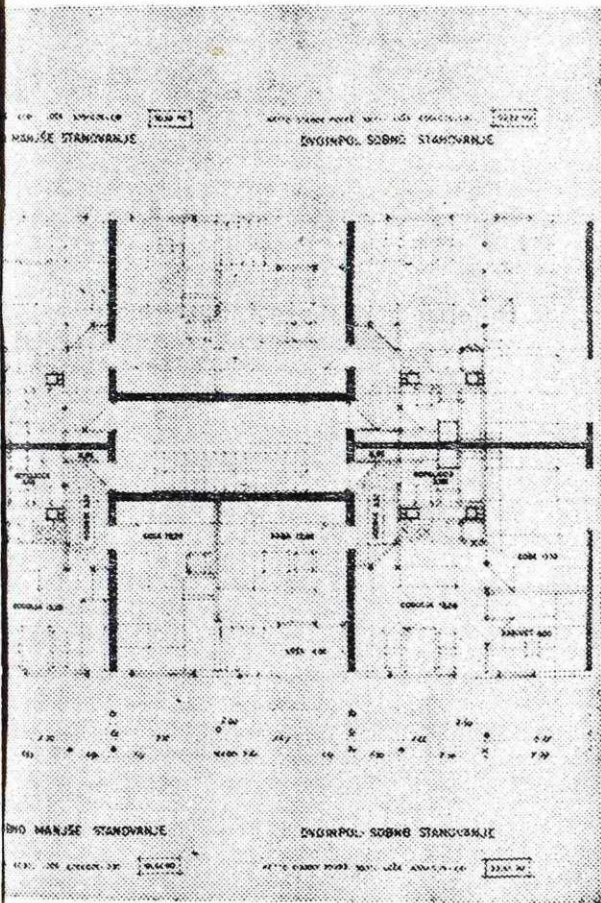
Marija Sračnjak — član

er bo 15 % z 1 — 2
z. 20 — 26 m².

ukcija objektov bo
n, mešan z žlindro
briciranimi fasadni-
enti z belim cemen-
instalacije (elektri-

ka, telefon, vodovod, cen-
tralna kurjava) bodo že pred
betoniranjem vložene v opa-
že, tako da bodo povsem od-
padla razna izkopavanja in
s tem dragoceni čas in ne-
(Nadaljevanje na 12. strani)

MIHA KLINAR ČAS NA BREZCESTJU V. del TRETJA NOČ

47. nadaljevanje

— Šele zdaj vem koliko si trpela, in šele sedaj te razumem, ko si rekla, ali bi ne mogel sam pomagati, da bi mi žena umrla, — je rekel, nato pa obžaloval, da tega ni storil, saj bi potem ne prišel v dolgove, posestvo bi bilo njegovo in ona bi lahko postala njegova žena, ne pa da mora zdaj čakati, kakor je ona čakala nekoč, kdaj bo umrl njen bedasti mož, pri katerem bo navsezadnje doživela tudi ona nekaj podobnega, kakor je on ob svoji ženi. Dedec bo zbolel, morda bo bolehal leta in leta, bolezen bo jemala denar in navsezadnje požrla tudi posestvo.

Govoril ji je in govoril, dokler je ni pregovoril, naj bi na nekakšen način spravila moža, ki jima zapira pot do sreče, s poti.

In tako je prišlo do vsega tistega, o čemer so zvečer govorili v gostilni in o čemer so, kakor je mršavi vojak Emanuel Marzidovšek, več kot nesrečni sin te žene, slišal, da so pisali časopisi.

In jaz, nesrečnica sem verjela gosposkemu skopuhu in morala pred sodnike, — je po tej pripovedi zajokala mati. Priznala je, da je bila tudi sama kriva, toda brez Bittnitzerja, tega grešnika nad grešniki, bi je življenje nikoli ne pripeljalo na tako umazano pot. Tudi on bi moral stati pred sodniki ne kot priča, marveč kot obtoženec, saj je sodnikom povedala vse, kakor se je zgodilo. Toda sodniki ji niso verjeli. Verjeli so Bittnitzerju, branili so ga, kakor da so njegovi advokatje, in branili so ga tudi časopisi, ki niso mogli verjeti, da bi imel tako ugleden in v vseh pogledih vzoren gospod kakršnokoli razmerje s tako razvpito žensko.

»A kdo je kriv, da je postala taka«, mršavi vojak vprašuje zvezdo, ki strmi z zahodnega neba čista kakor božje oko. »Zakaj sodniki niso obsodili zaradi nagovarjanja k umoru tudi gospoda Emanuela Bittnitzerja,« se vprašuje.

— PRAVICA IMA DVOJNO VAGO. TEŽKO IN ZARJAVELO ZA LJUDI, KI SO ZGORAJ, A LAHKO IN KAKOR V APOTEKAH OBCUTLJIVO ZA LJUDI, KI SMO SPODAJ IN KI V OČEH LJUDI, KI SO ZGORAJ, SPOLOH LJUDJE NISMO. TAKO JE BILO OD VEKOMAJ IN BO DO VEKOMAJ, — sliši v sebi materine besede.

»To bi moral povedati onim v gostilni in ne molčati,« si očita mršavi vojak in se spomni primera o dvojni vagi pravice, ki mu ga je povedala mati o sinu ljubljanskega župana in pisatelja dr. Tavčarja, ki je, če se ne moti, prav v tistem času (kakor so med seboj zaupno govorili lovci) na lovu (hote) ustrelil nekega gonjača, pa so ga sodniki oprostili sleherne krivde. Njegovo dejanje so merili s tisto težko, zarjavelo vago, tako zarjavelo, da se sploh ne premakne. Morilčeva mati je odkupila sinovo krivdo z obljubo, da bo poskrbela za nebogljen in dela nezmožne gonjačeve starše, in z drago, iz težkega lesa zbito in bogato okrašeno krsto, v kateri so pokopali ubitega.

— Ubitega so pokopali, županov sin je lepo študiral in je danes gospod kakor je bil oče, na starše nesrečnega gonjača pa so kmalu pozabili. Nobene obljubljene podpore nista prejela.

»Zares, pravica ima dvojno vago!«

To bo jutri povedal možakarjem.

In povedal jim bo, da je on sin tiste vlačuge, o kateri so govorili. Povedal, kako je iskala »odrešenika« Emanuela Bittnitzerja, a ga ni našla, marveč je zvedela, da se je že leta 1905 izselil v Ameriko.

— Njegovo ime sem ti dala. Zato si Emanuel. Tudi ti pojdi v Ameriko! Poišči ga! Stopi predenj in mu reci: Sin Marije Marzidovskove sem! Tvoja vest sem! Tako reci in mu povej, da me je on napravil za kurbo! In povej mu, v kakih mukah je ta kurba umirala. Plača naj svoj greh! In umre naj v takih mukah kakor jaz!

V Ameriko ne more in najbrž nikoli ne bo mogel. Toda tistim možakarjem, ki so zvečer govorili o njegovi materi in njenih grehih, bo povedal. Mati vendar ni zanimala svoje krivde. Toda njena krivda ni samo njena krivda!

»Tako jim bom povedal,« prisega mršavi vojak Emanuel Marzidovšek, pri zvezdi na zahodnem ne-

bu, podobni božjemu očesu, ki strmi z visokih nebes na zemljo in meri človeška nehanja in dejanja ter jih sodi in tehta z božjo vago, ki ni krivična kakor dvojna vaga človeške pravice. »Tako jim bom povedal,« pravi. »Na sodni dan tudi Bittnitzer ne bo mogel zanikati svoje krivice, ki jo je storil.«

In vojak Emanuel Marzidovšku se zdi, da mu božje oko na zahodnem nebu zatrjuje, da bo res tako.

In nenadoma mu je pri duši lepo, kakor mu ni bilo še nikoli.

Pozablja na nesrečo, ki ga je tepla od dne ko se je rodil za rešetkami bolnišnice deželnih zaporov v Ljubljani.

Pozablja, da je taval za delom zaznamovan z materinim grehom.

Pozablja, da so ga v življenju psovali: kurbin sin, arestantkin pankrt!

Pozablja, da zanj ni bilo nikoli stalnega dela in vsakdanjega kruha.

Pozablja, da je životaril vse življenje v polrazpadli in s slamnato, z že gnilo streho pokriti bajti.

Pozablja, da je pravzaprav živel takorekoč, kar in kakor je bog dal, vse do dne, ko so ga poklicali k vojakom.

Pozablja na vse, celo na to, da stoji na straži pred predorom in da je vojna.

Samo v tisto zvezdo na zahodnem nebu strmi in jo čuti v sebi kakor toplo lučko, ki napolnjuje vso njegovo notranjost z mehko in toplo svetlobo. Oblaki plahnijo z neba njegove duše. Zaliva jo mesečina. In kakor da se nebo njegove duše seli na pravo nebo, se tudi na nebu prikaže izza plasti oblakov mesec in oblije svet z mlekom svoje svetlobe. Tudi zvezd je več, a mršavi vojak Emanuel Marzidovšek strmi samo v tisto, ki sije kot božje oko, dokler se v preblisku sekunde ne zgodi nekaj strahotnega:

Božje oko se je razbilo. Slepeča svetloba ga je udarila, morda samo drobec, ki ga je boleče začutil na sencih, nato pa mu je bilo kakor da pada v brezdanja prostranstva teme.

»Mršavi!« skoči k njemu vojak in strelja v breg za predorom, odkoder so stražo iznenadili strelji.

Toda mršavi leži na zemlji. Ni slišal strelcov. Pokosil ga je prvi.

»V zaklon! V predor!« kriči drugi vojak. »Streljaj! Za vruga streljaj!«

Toda tudi vojak, ki je planil k Mršavemu, ne sliši več živega stražarja. Obležal je nedaleč od Mršavega.

In edini, še preživeli vojak ostane sam.

V predoru je. Naglo odpira zaboj z municijo. Strelja.

Izstrelji vseh pet nabojev, ki jih ima v puški. Potem seže v zaboj in porine v puško nov okvir. Strelja.

Toda žvižganja nabojev iz njegove puške ni slišati.

Tudi plamen, ki se pri vsakem strelu pokaže iz ustja puške je čudno dimnat.

Šele pri tretjem okviru opazi, da strelja z manevrsko municijo.

»Prekletlo!«

S to municijo ne bo zadržal Nemcev, ki jih sliši nad predorom, od predora.

Toda vseeno strelja. Strelja zaradi jeze.

»Taka nemarnost! Manevrska municija! Prekletlo!«

Da, tudi četrti okvir ima lesene krogle, ki se že po nekaj metrih razprše v trske.

Toda vseeno še strelja. Upa, da bo prišla pomoč.

»Kakšno noro upanje!«

Ali naj sam brani ta prekleti predor?

Strelja. Prisegel je, da bo streljal na sovražnika do zadnjega diha svojega življenja! Prisegel je pri bogu! Če prelomi prisego in če ga ubijejo, bo pogubljen.

»Prekletlo!«

Strelja in polni puško z okviri manverske municije.

»V nekem zaboju so vendar bombe!«

A kako naj pride do njih?

»Ko bi bila vsaj dva! Ko bi vsaj oni norec ne planil k Mršavemu! Eden bi streljal, drugi bi postal bombe! Zasula bi drhal z njimi!«

Vojak govori in preklinja. Odsekano kakor strelja. Tako naglo še nikoli ni odpiral in zapiral puške in jo polnil z naboji.

»Cev bo črna kakor hudič!«

S skupščine občine Jesenice

O PROBLEMIH URBANIZMA, GRADNENISTVA IN O KOMUNALNIH ZADEVAH

V petek, 24. marca je bila seja sveta za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve pri skupščini občine Jesenice, ki je zaradi obsežnega gradiva in živahne razprave trajala štiri ure. Navzoči so najprej obravnavali in sprejeli predlog odloka o

ročju zgradili sedem stolpnic, skupno garažo v nadstropjih za večje število avtomobilov, ob glavni ulici pa enonadstropni poslovni objekt, v katerem bodo predvidoma prostori za mlečno restavracijo, trgovino ter drugi poslovni prostori. Seveda predvideva zazidalni načrt tudi obvezno ureditev okolice.

V nadaljevanju seje so obravnavali problematiko prometa ker v tej zvezi dopol-

šo domovino, ne more biti to le skrb občine.

V 5. točki dnevnega reda pa so navzoči razpravljali o problematiki individualne gradnje stanovanjskih hiš v Gozd Martuljku, kjer je zazidalni načrt narejen in sprejet, interesenti pa ne morejo graditi, ker so zemljišča privatna last. Rešitev tega vprašanja je ali v razveljavitvi zazidalnega načrta, ali pa v zemljiški razlastitvi. Člani sveta so bili mnenja, da je potrebno počakati, kaj bodo prinesli novi predpisi.

Končno so na tej seji sveta za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve razpravljali o predlogu zazidalnega načrta za trgovsko-kulturni center na Plavžu (ob sedanji samopostrežni trgovini Rožce). Po tem načrtu je predvidena gradnja nove, večje samopostrežne trgovine, mesarije, frizersko-brivskega lokala, gostinskega lokala z moderno restavracijo, v daljši perspektivi pa tudi nove kino dvorane. Predvidoma bi gostinski lokal začelo graditi gostinsko podjetje »Pošta« želeto, trgovsko podjetje »Rožca« pa samopostrežno trgovino prihodnje leto.

L. T.

ANEKDOTA

Mladina se je rada posmehovala Diogenu (mladina se torej v dveh tisočletjih ni bistveno pokvarila), toda ta se je znal braniti. Ko sta mlečnozobca na cesti srečala modrijana v njegovi čudni opravi, je eden opozoril soseda:

»Bodi previden, da te ta žival ne požre!«

Diogen pa je pomirjevalno dejal:

»Bodi brez skrbi, takšne zelenjave ne mara.«

Za odkup in ureditev Finžgarjeve rojstne hiše so prispevali:

Do 24. 3. so za odkup Finžgarjeve rojstne hiše prispevali: (v N din)

Darja Brezigar, Anica Flego, Valentinčič Ivica Nova Gorica — 40; Uslužbenci kreditne banke Radovljica — 100; Marija Kokalj Lj., Stadijska 21 — 50; Romaniuk Sava Lj., Jana Husa 23 — 20; Kolektiv sodišča in katastra Slov. Konjice — 36; Ferdo Primec Celje, Resljeva 9 — 5; Marija Kavar Lj., Trubarjeva 19 — 10; Vera Gorenc Mokronog — 20; Justa Faganelj Šempeter, Vrtojba 85 — 10; Roman Simoniti Topolšica 57 pri Šostanju — 10; Gorazd Musec Celje — 10; Prof. ing. Ciril Jeglič Vižmarje 184, Lj. — 10; Ivan Vodeb Krško — 10; R.N. Stergar Koper, Istrska 91 — 10; Slavko Flis Lj., Celovška 99/b — 50; Franc Trkman Lj., Titova 251 — 6;

Aric in Marija Marolt Koper, Tomšičeva 2 — 20; Julijana Hladnik Kromberk 74, N. Gorica — 10; Korektorji ČZP »Dela« Lj., Tomšičeva 1 — 40; Sodelavci Inštituta za slov. jezik SAZU — 130; Dekleva Lidija in Janko Sežana, Ul. M. Pirca 1 — 50; Dušan Škedl Lj., Streliška 1 — 50; Franc Graneder Predvor 23 — 15; Društvo upokojencev SRS Ljubljana — 500; Ivan Dolenec Sopotnica 15 p. Šk. L. — 30; Anton Ingolič Lj., Pleteršnikova 13 — 10; Maks Jeras Lj., Resljeva 22 — 5; Učenci in učitelji GŠC Ljubljana — 554,90; skupaj: 1.811,90.

Prispevke nakazujte na žiro račun 5133-679-2135 ZVEZA KULTURNO PROSVETNIH ORGANIZACIJ OBČINE JESENICE, sklad za odkup Finžgarjeve rojstne hiše.

Učenci osnovnih šol za Finžgarjevo značko

V teh dneh se je na naših osnovnih šolah zaključilo tekmovalstvo za Finžgarjevo bralno značko za šolsko leto 1966/67. Bralno značko je v radovljiški in jeseniški občini osvojil 801 učenec. Učenci so pred posebnimi komisijami dokazali, da dobro poznajo predpisana literarna dela. Vsi učenci in učitelji zaslužijo priznanje, saj osvojitve bralne značke zahteva veliko dodatnega dela ne le učencev, temveč prav tako tudi učiteljev.

Na posameznih šolah je osvojilo značko:

1. Osnovna šola Tone Ču-

far, 212 učencev (29,40 % vseh učencev od 3. razreda navzgor), 2. Osnovna šola Gorje, 51 učencev (19,03 %), 3. Osnovna šola Prežihov Voranc, 135 učencev (18,54 %), 4. Osnovna šola Kranjska gora, 38 učencev (14,90 %), 5. Osnovna šola Lipnica, 38 učencev (14,79 %), 6. Osnovna šola Žirovnica, 41 učencev (14,13 %), 7. Osnovna šola Lesce, 37 učencev (13,50 %), 8. Osnovna šola Radovljica, 98 učencev (12,57 %), 9. Osnovna šola Mojstrana, 23 učencev (11,98 odstotkov), 10. Osnovna šola Koroška Bela, 45 učencev (11,00 %), 11. Osnovna šola Bled, 51 učencev (8,39 %), 12. Osnovna šola Bohinjska Bistrica, 32 učencev (6,41 %).

Jutri, v nedeljo, 2. aprila bo v gledališču na Jesenicah slovesna podelitev Finžgarjevih bralnih značk za učence osnovnih šol jeseniške občine, v osnovni šoli Gorje pa za učence osnovnih šol radovljiške občine.

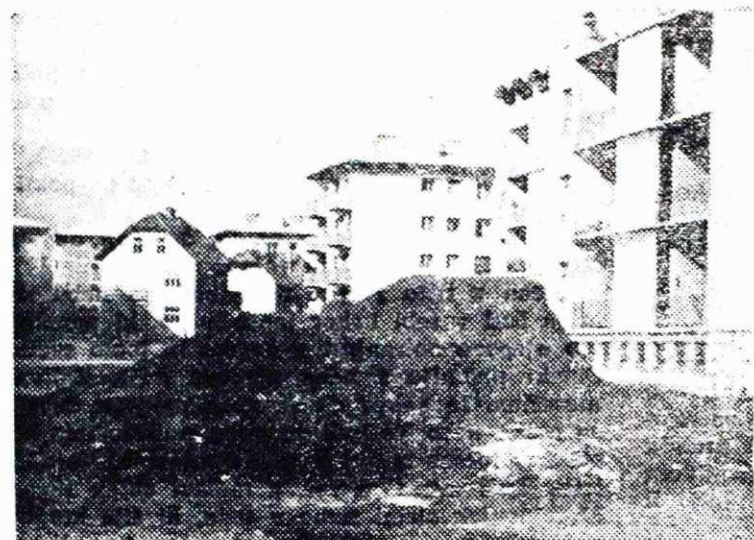
Vsem učencem, ki so osvojili Finžgarjevo bralno značko, čestita tudi uredništvo Železarja.

MISEL

Sile telesa si moramo nenehno krepiti, da si ohranimo sile duha.

Vauvenargues

Dopisujte v »Železarja«

Naselje na Plavžu kliče po ureditvi

mestnem prometu, po katerem naj bi se tudi promet v zgornjesavsko dolino, glede na to, da je največja razdalja med posameznimi postajališči 6 km, smatral kot mestni promet.

Zatem pa so člani sveta razpravljali o zazidalnem načrtu dela centra Jesenic, to je ob gimnaziji, kjer že stojita dve novi dvanaestnadstropni stolpnici. Dokončna zazidava tega predela je predvidena v treh etapah. Skupno naj bi na tem pod-

nilni načrt za obvozno pot v Kranjski gori, kar je že dalj časa program, vendar je vedno problem denarnih sredstev. Po tem programu naj bi prometni strokovnjaki našli najugodnejšo rešitev tudi glede na sredstva, kako bi promet, predvsem avtobusni, preusmerili na obvozno pot in tako razbremenili center Kranjske gore. Ob tem so razpravljali tudi o ureditvi in vzdrževanju ceste skozi naselje. Ker je to cesta I. reda in ena glavnih vpadnic v na-

(Nadaljevanje s 6. in 11. str.) potrebni stroški. Celotni sanitarni vozli bodo izdelani v delavnicah, na stavbi pa samo vloženi v opaže. Ometov niti fasadnih, niti notranjih, v glavnem ne bo, ker bodo fasadni elementi že v delavnicah kompletno izdelani, notranje omete pa bodo zamenjale tapete. Tlaki bodo v glavnem iz raznih plastičnih mas, delno pa tudi lamelni parket.

OPREMA

Stanovanja bodo takole opremljena:

- kopalnica bo opremljena z boilerjem, fajančnim umivalnikom etažero in oglealom ter prostor in potrebni priključki za pralni stroj;
- WC kompletno opremljen in za trosobna stanovanja v posebnem prostoru;
- kuhinja ali kuhinjski kot s pomivalno mizo ter plinskimi ali električnimi štedilniki. Kuhinje bodo projektirane tako, da bo strankam možno nabaviti tipizirane kuhinje tipa SVEA.

Strehe bodo dvokapnice,

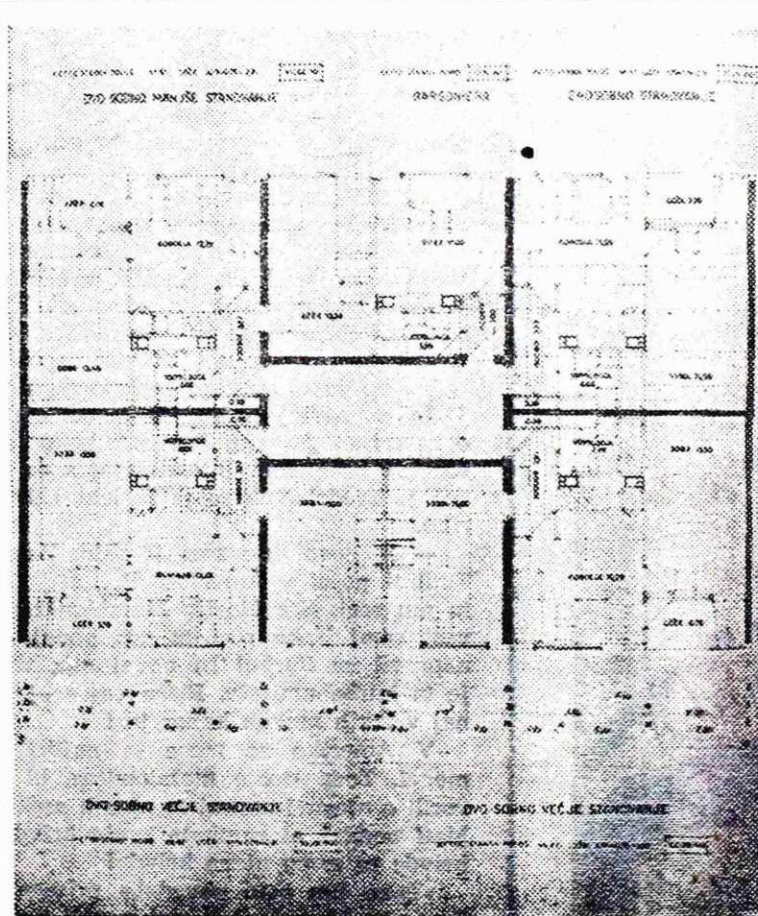
pokrite s salomitom ali salo-nitko, z mrzlim, ventiliranim podstrešjem. Sredina podstrešja bo oblikovana tako, da se bo lahko koristila kot prostor za sušenje perila. Strehe so važen arhitektonski in kompozicijski element naselja, ki bodo prilagojene klimatskim razmeram na Jesenicah.

Pralnic v stanovanjskih objektih ne bo, pač pa bodo v servisu v sklopu naselja.

Balkoni oziroma lodgie bodo projektirani tako, da je en del opremljen s kotičkom za sušenje drobnega perila, ki pa bo imel blendo tako, da perila s fasadne strani ne bo videti.

Ta način gradnje objektov traja okrog šest mesecev. Seveda ne velja to za prvo serijo okrog 80 stanovanj, ki jih nameravamo graditi letos, ker bo objekt mišljen le kot prototip. Predvidoma pa računamo, da bomo istega zgradili do marca ali aprila prihodnjega leta.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Kandidati za novo občinsko skupščino

V sredo je bil v naši občini zadnji kandidacijski zbor volivcev, na katerem so izbrali kandidate za skupščinske volitve, ki bodo 9., 19. in 23. aprila letos.

Ce na kratko pregledamo potek kandidacijskih zborov vseh skupaj je bilo 99 — lahko takoj vidimo, da se večina volivcev ni poslužila ustavne pravice, ki zagotavlja, da lahko sleherni volilec sodeluje pri postavljanju kandidatov za člane skupščine, tako kot tudi sleherni sodeluje pri volitvah. Tako je na primer na kandidacijskih zbora volivcev, ki izbirajo in določajo kandidate za zvezni zbor, republiški zbor in občinski zbor, to se pravi na zbora, ki so bili na terenu, sodelovalo samo 1.056 volivcev, medtem ko je v imenike vpisanih kar 18.846 volivcev, torej je bila udeležba 5,6 %, medtem ko je na zbora volivcev po delovnih organizacijah od 12.893 sodelovalo na zbora 2.815 volivcev, to je 21,83 %.

Tako slaba udeležba nujno postavlja vsaj dva osnovna vprašanja: ali volivci niso bili obveščeni, da bodo kandidacijski zbora, ali pa pri volivcih za kandidacijske zbore ni interesa? Težko bi bilo najti res prave vzroke za slabo udeležbo. Verjetno pa bi bil popolnoma napačen sklep, če bi trdili, da je samo 5,6 % volivcev zainteresiranih, kdo jih bo zastopal v skupščini. Ker je bila večina obveščena, da bodo zbora, je tu še nekaj vzrokov, ki bi jih bilo treba odkriti in rešiti.

Toda iz tega povzemamo nekaj drugega: Zaradi slabe udeležbe je večina zborov čakala eno uro, potem pa so prisotni po določili volilnega zakona lahko v imenu vseh volivcev svoje volilne enote izbrali kandidate. In na dan volitev, ko bodo ostali volivci seznanjeni s kandidati, pa se bo pojavilo vrsto vprašanj, zakaj je kandidat ta in ne oni, zakaj je en sam kandidat in podobno.

Vsem takim in podobnim vprašanjem bi odgovorili kar sedaj:

Vsakdo je imel možnost na kandidacijskem zboru volivcev iznesti svoje mnenje in predloge in če tega ni storil, potem naj kasneje ne išče vzroke za to izven sebe.

Poleg tega je občinska politična volilna komisija pri Občinskem odboru SZDL že od decembra dalje zbirala imena vseh možnih kandidatov za vse skupščine ter je potem ta imena predložila kandidacijskim zbora volivcev. Tudi tu je imel vsakdo pravico dati svoje predloge. Politična volilna komisija je za 36 odborniških mest, na katera bomo 19. in 23. aprila izvolili nove odbornike, do-

bila le 83 predlogov in to 39 za občinski zbor ter 44 za zbor delovnih skupnosti.

Na kandidacijskih zbora so volivci izbrali in določili 69 kandidatov, od tega jih je 56 pristalo, da kandidaturu podpišejo. Da ne bi volivci, ki so sodelovali na zbora pa

tudi ostali postavljali vprašanj zakaj je na kandidadni listi en sam kandidat, na zbora volivcev pa so izbrali dva ali celo več, vam posredujemo pregled izbranih in tistih, ki so podpisali kandidaturu po volilnih enotah za občinsko skupščino:

Občinski zbor

VE	Izbrani na zboru	Pristali na kandidaturu
VE 2	Franc Gregori	Franc Gregori
VE 4	Franc ing. Žerjal	Franc ing. Žerjal
	Anton Židan	Anton Židan
VE 6	Stanko Kofler	Stanko Kofler
	Franc Potočnik	Franc Potočnik
VE 8	Franci Rekar	Franci Rekar
VE 10	Stanislav Križnar	Stanislav Križnar
VE 12	Stanko Škrabar	Stanko Škrabar
	Anton Jasnić	—
VE 14	Franc Žvan	Franc Žvan
VE 16	Jože Podobnik	Jože Podobnik
VE 18	Danijel Črv	Danijel Črv
VE 20	Zvone Labura	—
	Stojan Valodi	Stojan Valodi
VE 22	Konrad Lazar	—
	Valentin Lukan	Valentin Lukan
VE 24	Jože Zupan	Jože Zupan
	Simon Režek	Simon Režek
VE 26	Štefan Nemec	—
	Ščerbil Štefan	Ščerbil Štefan
	Jože Kliček	Jože Kliček
VE 28	Jože Kastelic	Jože Kastelic
	Anton Dežman	Anton Dežman
	Štefan Nemec	Štefan Nemec
VE 30	Zdravko Smolej	Zdravko Smolej
VE 32	Drago ing. Grobovšek	Drago ing. Grobovšek
	Janko ing. Begeš	Janko ing. Begeš
VE 34	Anton Rekelj	Anton Rekelj
	Stanislav Stojan	—
VE 36	Janez Dolžan	Janez Dolžan
	Ivan Sódja	—
	Janez Zupan	—
	Marjan ing. Bernard	Marjan ing. Bernard

V 36 VE, ki obsega Zabreznico, Selo in Vrbo, kjer sta oba kandidata odklonila podpis kandidature, so volivci na ponovnem sklicu zbora zbrali novega kandidata

Zbor delovnih skupnosti

VE	Izbrani na zboru	Pristali na kandidaturu
VE 2	Avgust Vister	Avgust Vister
	Oto Kelih	Oto Kelih
VE 4	Bogo Tušar	Bogo Tušar
	Anton Auber	Anton Auber
VE 6	Davorin Mikula	Davorin Mikula
	Oto Pirc	Oto Pirc
VE 8	Albin Bergant	Albin Bergant
VE 10	Borut ing. Razinger	—
	Jože Klinar	Jože Klinar
VE 12	Anton Šalika	Anton Šalika
VE 14	Jože Ravnik	—
	Franc Markelj	Franc Markelj
	Anton Zupan	—
VE 16	Janko Smolej	Janko Smolej
	Mirko Svetina	Mirko Svetina
VE 18	Milan Hrast	Milan Hrast
	Rudi Hlebanja	Rudi Hlebanja
VE 20	Vladimir Kaše	Vladimir Kaše
	Rudi Rauh	Rudi Rauh
VE 22	Milan Mežnarc	Milan Mežnarc
	Milan Fülle	Milan Fülle
	Franc Mencinger	nima zadostnega števila glasov
VE 24	Mirko Ramuš	Mirko Ramuš
	Jože Perkolič	Jože Perkolič
	Slava Artač	nima zadostnega števila glasov
	Vid Černe	nima zadostnega števila glasov
VE 26	Ivo Čučnik	Ivo Čučnik
VE 28	Andrej prof. Pikon	Andrej prof. Pikon
VE 30	Bratko prof. Škrli	Bratko prof. Škrli
	Ada Stražišar	Ada Stražišar
	Franc Božič	Franc Božič
VE 32	Dražič dr. Branko	Dražič dr. Branko
VE 34	Jože prof. Šifrer	ne more kandidirati,

ker je zaposlen v drugi skupini

Bratko prof. Škrli

Stane Eržen
Irena Starič
Marija ing. Vičar
Vinko Kimovec
Egidij Biček

ne more kandidirati, ker je zaposlen v drugi skupini
Stane Eržen
Irena Starič
Marija ing. Vičar
Vinko Kimovec
Egidij Biček

VE 36

To pomeni, da bo na kandidatih listah 36 volilnih enot, v katerih volijo novega odbornika, kar v 18 po en kandidat na kandidadni listi — 11 za občinski zbor ter 7 za zbor delovnih skupnosti.

Od vseh 56 kandidatov, ki so pristali, da bodo kandidirali za mesto odbornika, ki je bilo evidentiranih pri politični volilni komisiji kot možnih kandidatov kar 48 —

kar pomeni, da je takšna oblika zbiranja predlogov dobra in uspešna in bi jo bilo treba v bodoče še bolj razviti in seveda tudi koristiti. Na vsak način pa bo treba za to vzbuditi pri volivcih večji interes, še posebno pa za kandidacijske zbore volivcev, kar verjetno ni prav, da slabih 6 % volivcev odloča in sprejema predstavnike za vse.

S. H.

Delovne zmage pred dvajsetimi leti

Leta 1947 je bila mladim, Jugoslavije zaupana gradnja železniške proge Samac—Sarajevo. Imenovali smo jo mladinska proga. Bila je največji objekt v prvem petletnem planu. Proga se je pričela graditi že prvega aprila, priprave za prihod strokovnjakov in brigad pa so se pričele že v februarju, ko je dolina reke Bosne ležala še pod snegom.

Naš prihod v začetku februarja v Zenico je bil povezan z mnogimi začetnimi težavami. Nismo imeli ne opreme, ne bivališča, niti nismo vedeli, kje se bomo hranili. Tako sem zvečer navlekla na sebe čim več obleke, ki sem jo prinesla s seboj ter legla na prazno železno posteljo v začasno grajenih bivališčih, kjer je skozi špranje vso noč pihalo in se je na lesenih stenah nabiral leden srez. Kako je bila jutraj potrebna telovadba, da sem razgibala premrte ude! Skodelica vroče črne kave se mi je zdela največje razkošje. Še nikoli pa nisem tako željno čakala pomladi in toplote, kot tisto leto.

Naša grupa je imela nalogo graditi barake za nastanitev delovnih brigad. Z gradnjo je bilo treba hiteti, čeprav je material prihajal z zamudo. Ko smo odpošiljali na gradbišča ograje oziroma dele za stoto barako, smo imeli majhno slovesnost. Imenovali smo prve udarnike in pohvalili prizadevne.

S 1. aprilom so prišle brigade. Na trasi je zaživelo. Najtežji del gradnje je predstavljal usek pri Lašvi in gradnja predora Vranduk. Vranduk — sama skala. Toda minerji so jo prevrtali pred postavljenim rokom. To so bile trde delovne zmage, ko so brigade delale namesto po šest ur po 16 in celo več, v siju karbidnih svetilk, v blatu in dežju.

Spominjam se močnega pomladanskega deževja. Narasla Bosna s svojimi pritoki je prestopila bregove in zalila traso, podrli komaj postav-

ljene nasipe in vdrla v barake, v katerih so stanovali brigadirji. Vse je ležalo v vodi. Prebivalstvo je bežalo v višje ležeča naselja, pod vodo je ostajalo njihovo borno imetje. Reševali smo arhiv in ostalo orodje, kolikor se je rešiti še dalo. Ko je voda upadla, smo gazili blato in delo je bilo skrajno oteženo. Samokolnice so se ugrezale v blato. In vendar se je mladina po skrajnih naporih vračala z dela s pesmijo v svoje barake, iz katerih se je v soncu kadila izparevala joča mokrota. Posledica deževja je bila neužitna voda. Pojavili so se prvi primeri obolenj. Sanitetne ekipe so bile takoj v akciji, vso vodo so klorirali, toda šele s cepitvenjem je bila odvrnjena nevarnost epidemije.

Poleg napornega dela se je mladina pripravljala tudi na prvomajske praznike s proslavami in nastopi. Skupaj z mladino iz naselij smo imeli športne nastope in kulturne sporede. Najlepše pa je bilo ob tabornem ognju. Tu se je vse mlado sprostito, pesmi, skeči, šaljive kronike brigadirjev in brigadirj, lastne pesnitve in recitacije, ni bilo skoraj člana brigade, da ne bi nekje sodeloval. Sodelovali smo tudi v Titovi štafeti. Štafetno palico s pozdravi so nosile žuljave roke brigadirjev in brigadirj z zanosom in veliko ljubeznijo ter najlepšimi željami in obljubami našemu maršalu Titu.

Z neučljivo voljo in delovnim poletom so bile prekoračene vse norme, od izmene do izmene se je večala (Nadaljevanje na 14. strani)

Uporabniki cest — stop

Komisija za varnost in vzgojo v prometu pri občinski skupščini je 22. marca analizirala razmere in problematiko na naših cestah v preteklem letu. Med drugim so tudi ugotovili, da je v lanskem letu na cestah naše občine promet zelo narasel — s štetjem vozil so izračunali, da vozi skozi Jesenice vsakih 14 sekund eno vozilo. To povečanje prometa gre predvsem na račun tujih turistov, ukinitve železniške proge v Zgornjesavsko dolino, narašča pa tudi število domačih voznikov. V lanskem letu je bilo v občini registriranih 1813 vozil — (leta 1962 pa 1308); kar predstavlja napram letu 1965 12,5 %, pri tem pa ni vračunanih še okoli 800 mopedov. Po drugi strani pa stalno narašča število voznikov. Lani je imelo 4.608 občanov vozniški izpit — leta 1962 pa le 2.611.

V naši občini imamo 159,905 km cest. Največ je cest I. in IV. reda in ravno na teh je bilo lani tudi največ prometnih nesreč — kar 86.

Vseh prometnih nesreč je bilo v občini 239, to je za 3,4 % več kot prejšnje leto, po drugi strani pa se je zmanjšalo število nesreč s smrtnim izidom za 75 %.

Pri vzrokih nesreč prednjači predvsem neprimerna hitrost z ozirom na stanje ceste in vozila — 78 primerov, sledi neprevidnost — 40, nepravilna vožnja po sredini ali levi strani cestišča — 35, nepravilno prehitvanje — 27, neprevidno prečkanje ceste — 18, izsiljevanje prednosti — 13. Povprečna škoda pri eni prometni nesreči znesla 230.000 starih dinarjev, to je pri vseh nesrečah 54.970.000 starih dinarjev.

Podatki tudi kažejo, da je največ prometnih nesreč v naselju, na posameznih odsekih cest pa tudi izven naselja. Na območju Jesenic je bilo v preteklem letu 65 nesreč — 23 %. Najbolj kritičen je del ceste oziroma ulice od bencinske črpalke do fizikalnega doma, ker niso v redu urejeni pločniki, prehodi za pešce niso v redu obnovljeni in jih pešci ne upoštevajo — tako je bilo 16 nesreč zaradi nenadnega prihoda na cesto. 101 prometna nesreča — 42 % pa se je pripetilo od Hrušice do mejnih prehodov. Posebno kritičen je del ceste od Hrušice do Martuljke, kjer je bilo 45 prometnih nesreč.

Komisija ugotavlja, da o urejenem cestnem omrežju v naši občini na splošno ne moremo govoriti in to zato, ker imamo eno glavno cesto z večjim številom priključkov, nepregledne zavoje, nepregledne nagibe, ozke mostove, v naselju pa neurejene pločnike, ali pa jih celo sploh ni, da o slabi površini ceste in mestnih ulic sploh ne govorimo. Večina priključkov na glavno cesto je slabo opremljena s prometnimi znaki.

Če konkretnije pogledamo te kritične točke, vidimo, da so nepregledni zavoji v Mostah, pri pošti na Javorniku, med samskim domom in bolnico na Plavžu, pod klanec na Hrušici, predvsem pa v zavojih v bivših križanjih ceste z železnico v Zgornjesavski dolini, dalje so neprimerni priključki na glavno cesto v naselju Žirovnica, na Jesenicah Ulica V. Kejžarja, Delavska ulica, pri hotelu Pošta, v Kranjski gori pri odcepu na Vršič, v Podkorenu odcep na Korensko sedlo, poleg tega pa je še večje število manjših neprimernih priključkov, ki so nevarni za voznike motornih vozil.

Določeno nevarnost predstavljajo za voznike tudi neprimerno urejena avtobusna postajališča, pozimi so nevarni plazovi s streh hiš ob cesti, velik problem pa je tudi izhod iz železarne, kjer je ob menjavi dnin zelo težko varno urejati promet.

S. H.

Servisne delavnice pri stanovanjskem podjetju

Po osvoboditvi je bilo na Jesenicah zgrajeno veliko stanovanjskih objektov, ki jih upravljajo hišni sveti. Razumljivo, da je problematično vzdrževanje teh objektov in da hišnim svetom oziroma krajevnim skupnostim zmanjka tudi denarnih sredstev. Da bi probleme reševali hitreje in sproti, so nekaj časa pri krajevnih skupnostih delovali servisi, ki pa so bili pozneje ukinjeni. Servisno službo je prevzelo stanovanjsko podjetje na Jesenicah, za investicijsko vzdrževanje stanovanjskih objektov pa je namenjenih 156 milijonov S dinarjev.

Stanovanjsko podjetje namerava urediti servisne delavnice v paviljonu za kinom Radio, ki je bil prvotno namenjen za trgovski lokal. Prostore že urejajo. V tej stavbi bodo imeli delavnice kleparji, krovci, elektro in vodni instalaterji in drugi. Gradnja servisnih delavnic je pomembna tudi zato, ker na Jesenicah močno primanjkuje obrtnikov, ki bi lahko nudili svoje usluge hišnim svetom in ostalim lastnikom hiš. Problemov pri vzdrževanju hiš je vedno dovolj, zlasti še, ker strehe iz pocinkane pločevine močno razjeda korozija.

-or

Najmlajši za pomoč Vietnamu

Člani kluba OZN osnovne šole Tone Čufar Jesenice so sklenili po svojih najboljših močeh poživiti dejavnost, ki jo je sprožilo znano pismo sorodnega kluba OZN osnovne šole Vinica pri Črnomlju. Ker na tej šoli že skoraj celo desetletje dvakrat na leto zbirajo odpadni papir (doslej so ga zbrali skupaj čez 132 ton), so predlagali odboru šolske skupnosti učencev, naj bi v pomladanski, papirni akciji vsak učenec odstopil nekaj denarja — ki ga bo po odvzemu prispevka za skupno šolsko blagajno prejel za prineseni papir — za vietnamske otroke, ki jim umazana vojna jemlje domove, starše, otroštvo, obleko in hrano.

Odbor je pobudo kluba sprejel. Še več, predlagal je, naj bi učenci, ki bi prispevali največ, potovali v Slovenj Gradec, si tam ogledali razstavo »Mir, humanost in prijateljstvo med narodi« ter na ta način doživeto spoznali prizadevanja za mir, ki ga prav Vietnamu na najbolj okruten način kratijo.

Na republiški skupščini klubov OZN je delegatka kluba OZN osnovne šole Tone Čufar Jesenice prebrala pismo svojim tovarišem na Vinici ter v njem predlagala, naj bi pobudo jeseniškega kluba sprejeli še na drugih šolah, v Slovenj Gradcu pa bi pripravili srečanje mladih darovalcev za Vietnam iz vse Slovenije prav za 9. ali 15. maj, ko si je Evropa in naša domovina še posebej oddahnila po šestletnem prelivanju krvi.

Jeseničani so izračunali, da bi ob skromnem prispevku vsakega učenca, ki obiskuje šolo, zbrali 1.200,00 N din. Vsota bi zelo hitro rasla, kakor hitro bi se za podobno akcijo ogreli tudi klubi OZN, odbori šolskih skupnosti učencev ter učiteljski zbori in vodstva drugih šol.

Že nekaj dni po ljubljanski skupščini klubov OZN so Jeseničani prejeli pismo kluba OZN srednje šole za zdravstvene delavce iz Pirana. Takole pišejo v pismu:

»Na vaš poziv za pomoč prizadetim vietnamskim otrokom odgovarjamo z veseljem, navdušeni za vašo akcijo. Kot smo mislili, je poziv naletel na velik odmev. Začeli smo že z zbiranjem prispevkov, ki vam jih bomo vsekakor kmalu poslali.

Moderno opremljene vojaške enote ZDA so se spravile nad male, neoborožene partizanske enote Vietnama, ki pa imajo na svoji strani več: za seboj imajo svet, nas vse,

v katere lahko zaupajo. V sebi imajo orožje, ki bo nekoč zmagovalo nad letali in topovi ameriške vojske; to sta pogum in zavest, da se bore za mir, za lepšo prihodnost svojega naroda.

Obsojamo še posebej in predvsem krivično, nečlove-

ško znašanje Američanov nad civilnim prebivalstvom, nad tistimi, ki bi morali zdaj obiskovati šolo in si oblikovati življenje, kakor zahteva današnji čas. Obsojamo zločine, ki so jih počenjali nacisti nad nami vsemi, obsojamo tiste, ki so pozabili na lastne žrtve v boju proti takim zločinom.

Zato hočemo pomagati hramu vietnamskemu ljudstvu, kajti mi vemo, kaj pomeni biti okupiran in se boriti za mir.

Tudi to je naša mladina. Ta ne piše pamfletov na Kajuhovo liriko. Nam bo odraslim kaj nerodno ob njej?

DOMEN na odru javorniške Svobode

Dramski odsek Svobode Javornik pripravlja v letošnji sezoni že drugo premiero. V nedeljo 2. aprila, bodo uprizorili dramatizacijo Jurčičeve povesti v treh dejanjih DOMEN. Delo je dramatisiral prof. Jože Tomažič z Jesenic, režiral pa Janez Kejžar.

Jurčičevega Domna so ljubitelji gledališča na Javorniku zadnjič videli pred več kot desetimi leti v izvedbi dramske sekcije DPD Svobode Blejska Dobrava. Za uprizoritev Domna so se na Javorniku odločili iz dveh razlogov;

- ker pri izvedbi sodeluje dramski odsek v celoti,
- zanimanje za domača

odrska dela je med gledalci še vedno tolikšno, da igralcem ni žal truda in naporov za vloženo delo pri večmesečnem študiju.

Študija Domna se je kolektiv dramskega odseka, ki šteje 25 članov, lotil z vso vne- mo. Glavno vlogo so zaupali Radu Rajnhartu s Koroške Bele, igrajo pa še Francka Majnikova, Janez Kejžar, Pavel Trček, Hinko Lužnik in drugi.

V dramskem odseku Svobode na Javorniku sodelujejo v glavnem sodelavci iz naše železarne, kljub temu da številni delajo na dve ali tri izmene.

-or

Gorenjski likovniki razstavljajo

V okviru svoje razstavne dejavnosti je likovna sekcija DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar pripravila preteklo soboto otvoritev razstave del gorenjskih akademskih likovnikov. Kot je pri otvoritvah že običaj, je bil tudi tokrat uvodoma izveden kratek umetniški program. Ženski kvartet jeseniške glasbene šole je ob spremljavi prof. Silve Gračnerjeve zapel dve narodni pesmi. Ob lepi udeležbi obiskovalcev je razstavo otvoril predsednik UO Svobode Tone Čufar Jože Varl.

Razstava je v vseh pogledih zelo pestra in tudi kvalitetna, tako da zadovolji lahko obiskovalce različnih likovnih okusov ter želja. Skupno razstavlja 13 avtorjev 28 eksponatov v grafiki, olju, akvarelu, temperi in dve plastiki. Tako lahko občudujemo dela v olju pedantnega realista žirovske šole poleg abstraktnih stvaritev, pri katerih nam šele naslov pove, kaj snujejo in delajo naši ožji rojaki — gorenjski likovniki. Zaradi izredne pestrosti pa toplo priporočamo tudi učenecem naših šol, da si jo ogledajo! K.

Skupno življenje v brigadah je mladino navajalo k tovarištvu in delovnim navedam. Na mladinski progi se je kalilo bratstvo in enotnost mladine vseh naših narodov. Z delovne akcije se nihče ni vračal nepismen, mnogi so opravili razne tečaje, ki so jih kasneje s pridom uporabili pri usposabljanju za bodoči poklic.

Kaj vse zmore mladost, če je njen neuničljiv polet usmerjen k ustvarjanju nju.

MI

Delovne zmage...

(Nadaljevanje s 13. strani)

lo število udarnikov. Kakor sta nam pomladi nagajala dež in blato, tako nas je v poletnih mesecih neusmiljeno žgalo sonce. Od prašnih in upognjenih teles je tekel znoj in se mešal s črno bosensko zemljo. Praznikov in nedelj skoro nismo poznali. Praznik je bil tedaj, ko so bile doseže-

ne nove delovne zmage, pred rokom premagani novi in novi deli trase.

242 km dolga proga je bila 17. novembra svečano spuščena v promet. Tedaj se je vseh 217.234 brigadirjev in brigadir, ki so sodelovali pri gradnji, ponosno zavedalo, da po njihovih žuljih, po trasi prepojeni z njihovim znojem, pelje prvi vlak.

II. memorial Janeza Polde v Planici

Planica je te dni spet sprejela mojstre smučarskih skokov iz enajstih držav. Zbrali so se na tekmovanju za memorial Janeza Polde. Velika udeležba znanih mojstrov, kot tudi novega svetovnega prvaka Avstrijca Bachlerja, je veliko priznanje pokojnemu skakalcu Janezu Poldi za njegove uspehe. Vsi gostujoči in domači skakalci so obiskali tudi njegov grob na Dovjem.

V nedeljo dopoldne so se najprej po odskočišču spustili alpski smučarji z zastavami držav udeleženk. Potem pa je Rudi Finžgar, eden od prvih junakov Planice, izročil spominski venec smučarjem tekačem, ki so nato venec odnesli na grob Janeza Polde. Po tej spominski slovesnosti so tekmovalci izvedli po en poizkusni skok. Že v tej seriji sta največ skočila Bachler in Queck. V obeh serijah za konkurenco so skakali z najvišjega zaleta in obetal se je zanimiv dvoboj med novim svetovnim rekorderjem in skakalci iz NDR. Po prvi seriji je bil v vodstvu Avstrijec Bachler, odlično je skočil tudi Ludvik Zajc, vendar je bil za 8 m krajši od Avstrijca. V drugi seriji so tekmovalci dosegali večje daljine. Od domačih sta skočila Zajc in Pečar 84 m v odličnem slogu. Gledalcem je zastajal dih, ko je Vzhodni Nemec Queck dosegel nov rekord skakalnice z 91 m. Bachlerjevo vodstvo je bilo ogroženo in skoraj je bilo neverjetno, da je poškodovani Avstrijec dosegel tudi izredno daljino 90,5 m. To pa je bilo tudi dovolj za izredno zmago. Jugoslovani so skakali dobro. Med prvih deset tekmovalcev so se uvrstili kar štirje. Tekmovanje za II. memorial Janeza Polde je po zaslugi izredno pridnih organizatorjev v celoti uspelo. Še najbolj so bili zadovoljni gledalci, ki so v le-

pem sončnem vremenu spremljali velike borbe.

REZULTATI:

1. Bachler (Av) 211,5 (84, 90,5), 2. Queck (NDR) 208,6 (82,5, 91), 3. Lesser (NDR) 194,4 (83,5, 84,5), 4. Golser (Av) 191,3 (80,5, 86), 5. Scharf (NDR) 189,1 (79, 87), 6. Jakoubek (ČSSR) 187,0 (81,5, 83), 7. Zajc 185,7 (76, 84), 8. Pečar 182,6 (77, 84), 9. Oman 178,7 (75, 80), 10. Mesec (vsi Jugoslavija) 176,4 (76, 82).

LUKA

Banošek je bil prvi v Mariboru

V novi študijski telovadnici v Mariboru je bilo preteklo nedeljo tekmovanje v gimnastiki za pokal Ivana Šalamuna. Udeležilo se ga je 42 tekmovalcev iz vse Slovenije. Največ uspeha so imeli Mariborčani, ki so imeli tudi najštevilnejšo udeležbo.

Med mladinci (10 tekmovalcev) je tekmoval tudi trenutno najboljši mladinec v republiki Jeseničan Banošek. V skupni uvrstitvi je bil prvi, za 0,15 točke pred Kosijem (Železničar Maribor). Na posameznih orodjih pa je dosegel naslednje ocene: preskok 8,95 točk (2. mesto), parter 9,10 (2. mesto), krogi 9,10 (1.—2. mesto), bradlja 9,15 (1. mesto), drog 9,00 (1. mesto), konj z ročaji 7,10 (5. mesto). Na konju je bil prvi Kosi z 9,10 točke.

Banošek je tekmoval zelo borbeno, izkazal pa se je

V sredo zvečer je bilo na Dunaju zaključeno letošnje že 34. svetovno prvenstvo v hokeju na ledu. Sedmič je naslov svetovnega in evropskega prvaka osvojila reprezentanca Sovjetske zveze, letošnji bolj prepričljivo kot prejšnja leta — kar s 5 točkami prednosti. Treba je priznati, da igrajo Sovjeti najboljši hokej in da jim bo tudi v bodoče ta primat težko odvzeti. Sicer pa je bilo tudi v A skupini letos nekaj presenečenj: poraza Švedske in ČSSR od ZDA in Finske, zadnji dan prvenstva pa so prav Švedi presenetili z visoko zmago 6:0 nad Kanado in tako osvojili srebro. Kanadčani in Čehoslovaki so prišli na Dunaj z velikimi upi in željami, odhajajo pa manj

uspešni in razočarani.

V B skupini je Poljska šele po boljši razliki v golih zmagala pred Romunijo in ostalimi. Naša reprezentanca je dosegla nekako polovičen uspeh — četrto mesto. Ne polovičen uspeh le zato, ker so po dvakrat zmagali in izgubili ter trikrat igrali neodločeno, temveč tudi zato, ker so dosegli manj kot pa bi lahko. Kljub temu, da smo ob odhodu naše izbrane vrste na Dunaj le bolj želeli kot bili prepričani, da bi naši osvojili peto mesto, pa je razvoj dogodkov pokazal, da bi lahko dosegli celo več kot pa leto poprej v Zagrebu. Po štirih kolih so bili naši še neporaženi, celo na drugem mestu, zatem pa so dopustili, da so jih visoko premagali Norvežani (2:9), igrali so le neodločeno 3:3 s Švico in končno v sicer enakovredni igri izgubili še z Romunijo 3:5. Res, da so bila moštva letos tudi v B skupini zelo izenačena, da je hokej na ledu igra, kjer je možno doseči dosti golov ter da so bili celo med moštvi najboljše četvorice v A skupini doseženi nekateri visoki rezultati, pa vseeno naši ne bi smeli tako lahkomišle in poceni zapravljati že doseženi sloves. Po poročilih, ki so prihajala z Dunaja, jim lahko zamerimo, da so po odličnih igrah zaigrali naenkrat slabo, nepovezano, brez prave volje ter da so bili povsem neborbeni. Ker sestavljajo reprezentanco razen štirih v celoti igralci z Jesenic, bi bilo prav, da bi tudi naši strokovni sodelavci analizirali posamezna srečanja, še posebno pa vzroke za tako različno igro in na osnovi ugotovitev poizkušali v prihodnje z večjo disciplino pri igralcih doseči novih uspehov.

Kljub kritiki pa bi bilo povsem napačno, če četrtega mesta v skupini, ali 12. mesta v skupni razvrstitvi ne bi smatrali kot uspeh. Uspeh tudi zato, ker so bile priprave pomanjkljive, ker je bil odnos odgovornih do reprezentance slab in ker nismo znali urediti nekaterih osebnih odnosov ter to, da bi nastopili v najmočnejši postavi. Tako pa je bil naš prvi napad zaradi spremembe, narejene že na Dunaju, povsem neuigran, na večjih tekmah pa je naša reprezentanca nastopila brez slabega tretjega napada. Z enim samim kvalitetnim napadom pa se v takšni konkurenci kot je svetovno prvenstvo, prav gotovo ne da zmagovati. V tem oziru pa zaslužijo nezadostno oceno tudi naši selektorji in drugi, ki so se vmešavali v sestav reprezentance. Naši igralci so bili najbolj disciplinirani in so zato v B skupini tudi zmagali v tekmovanju za Fair play pokal.

Jugoslavija se je uvrstila tako tudi na prihodnje olimpijske igre v Grenoble. Poleg tega pa je dobila organizacijo svetovnega prvenstva v hoke-

ju na ledu B in C skupino leta 1969. Ker je to istočasno, ko naša železarna praznuje 100-letnico obstoja, bi bilo prav, da bi bil vsaj del tekmovanja v B skupini tudi na Jesenicah, saj je prav delovni kolektiv železarne prispeval največ za razvoj in kvalitetni napredek hokeja v Jugoslaviji.

Lestvica B skupine svetovnega prvenstva v hokeju na ledu:

Poljska	7	5	2	0	32:13	12
Romunija	7	5	2	0	34:18	12
Norveška	7	5	0	2	34:21	10
Jugoslavija	7	2	3	2	29:31	7
Italija	7	2	1	4	23:31	5
Avstrija	7	2	1	4	23:34	5
Švica	7	1	1	5	22:37	3
Madžarska	7	0	2	5	27:40	2

LT

ŠPORTNE BRZOJAVKE

— Tovarna koles »Rog« iz Ljubljane je podarila najbolje uvrščenemu jugoslovanskemu skakalcu v Planici Ludviku Zajcu kolo znamke »Pony«.

— Na odsluženje kadrovskega roka sta odšla znana jeseniška smučarja Andrej in Mirko Klinar, na srečo samo v Škofjo Loko.

— Rokometaši bodo v kratkem pričeli s tekmovanjem. Svoje tekme bodo igrali na plošči umetnega drsališča.

— Mladi košarkar Jesenic Ludvik Bunderla je v tem letu spet pridobil na višini. Sedaj meri že 208 cm, težak je 107 kg, številko copat pa ima 54.

— Kegljaški klub na asfaltu je letos ustanovil tudi žensko ekipo, ki je imela že več prijateljskih srečanj z moštvom Ljubljane.

— Nogometni klub ima novega trenerja za mladince. Treninge je prevzel nekdanji nogometaš Zdravko Frelih, ki je po treningu gotovo najbolj prepoten, saj mu odvečni kilogrami delajo precej težav.

— Peter Lakota je po povratku s turneje po Čehoslovaki in Poljski izjavil, da je bila turneja naporna zaradi dolgih voženj z vlakom, vendar pa bi v Čehoslovako še potoval.

Hvaležni Tolminci

V nedeljo je bilo v zahodni conski nogometni ligi odigrano prvo kolo prvenstvenih tekem. Jeseničani so se na domačem igrišču srečali z nogometaši Tolmina. Tekma se je končala z rezultatom 0:0.

Najprej moramo zapisati, da napadalec domačega moštva skoraj nismo mogli prepoznati na igrišču. Bili so neučinkoviti kljub veliki premoči. Gostje iz Tolmina so svojo nalogo dobro opravili in so s točko lahko zadovoljni. Razen tega se za točko lahko zahvalijo le nerazpoloženim napadalcem domačega moštva. S takšno igro naši nogometaši v prihodnjih srečanjih, zlasti na tujih igriščih, ne bodo imeli kaj iskati. Zaradi slabe igre in točke, ki so jo nogometaši Tolmina odnesli s seboj, je enajstotica zdrknila z devetega na 10. mesto. Lahko si predstavljamo, koliko truda bo treba v prihodnjih kolih vložiti, da se bodo naši nogometaši spet povzpeli za nekaj mest višje.

Res je, da bo treba odigrati še precej kol in ni še vse zamujeno. Položaj na lestvici bodo naši nogometaši lahko popravili le z učinkovito igro pred nasprotnikom golom. V ilustracijo naj povemo, da so Jeseničani v nedeljo zelo malo streljali na nasprotnikov gol, sicer pa so po nepotrebnem s preigravanjem in nekoristnimi potezami izgubljali dragoceni čas. V nedeljo čaka naše nogometaše enajstotica Tabora v Sežani. Tehnično vodstvo in trener bosta morala razmisljati o tem, da pri sestavi enajsterice, ki se bo borila za točke v Sežani, upoštevata še nekatere druge igralce, ki so bili v nedeljo med gledalci.

— or

V Mariboru so bile zbrane vse najboljše mladinke Slovenije. Po težini vaj sta tako Korbarjeva kot Kacova povsem enakovredni najboljšim. Kacova je imela na preskoku drugo najboljšo oceno, na dvovišinski bradlji pa je bila Korbarjeva druga z najtežjo vajo le z rahlim spodrsljajem. Tudi v parterni vaji je imela Korbarjeva največ akrobatskih težin in le zaradi padca ob koncu vaje in manj natančnega izvajanja je dobila nižjo oceno.

ČLANI: 1. in 2. Teršek in Spendl (Železničar Maribor) 55,35.

ČLANICE: 1. Mikič (Železničar Maribor) 36,45.

MLADINCI: 1. Banošek (Jesenice) 52,40, 2. Kosi (Železničar Maribor) 52,25.

MLADINKE: 1. Perišič (Ljubljana) 34,35, 9. Tončka Kac (Jesenice) 29,85, 11. Tatjana Korbar (Jesenice) 29,50 točk.

M.

ŽELEZAR

**ŽELEZAR — GLASILO
DELOVNEGA KOLEKTIVA
ŽELEZARNE JESENICE** — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, Železarna Jesenice. Telefon št. 758 in 394 — Tisk CP »Gorenj« tisk.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

1. in 2. aprila italijanski barv. CS film NOČI ORIENTA ob 17. in 19. uri
3. aprila ameriški barvni CS film REVOLVERAS IZ RANČA CASA GRANDE, ob 17. in 19. uri
4. in 5. aprila ameriški film STANLY IN OLIO, ob 17. in 19. uri
6. aprila nemški barvni CS film ZADNJA JEŽA V SANTA CRUS, ob 17. in 19. uri
7. aprila angleški film BUNNY LOKE JE IZGINILA, ob 17. in 19. uri
8. aprila ameriški barvni CS film KLEOPATRA, ob 18. uri
Zaradi izredne dolžine filma Kleopatra je cena vstopnicam dvojna.

Kino PLAVZ

1. in 2. aprila ameriški film STANLY IN OLIO, ob 18. in 20. uri
3. in 4. aprila italijanski barv. CS film NOČI ORIENTA, ob 18. in 20. uri
5. aprila nemški barvni CS film ZADNJA JEŽA V SANTA CRUS, ob 18. in 20. uri
6. in 7. aprila sovjetski film CLOVEK BREZ POTNEGA LISTA, ob 18. in 20. uri
8. aprila francoski barvni CS film NAIVNEŽ, ob 18. in 20. uri

Kino ŽIROVNICA

1. aprila švedski film SEDMI PEČAT
2. aprila sovjetski film TO JE FASIZEM
5. aprila italijanski barv. CS film NOČI ORIENTA
8. aprila ameriški film STANLY IN OLIO

Kino DOVJE

1. aprila sovjetski film TO JE FASIZEM
2. aprila švedski film SEDMI PEČAT
6. aprila italijanski barvni CS film NOČI ORIENTA
8. aprila sovjetski film CLOVEK BREZ POTNEGA LISTA.

Kino KOROŠKA BELA

1. aprila sovjetski film CLOVEK BREZ POTNEGA LISTA
2. aprila francoski barvni CS film CLOVEK IZ HONG KONGA
3. aprila ameriški film STANLY IN OLIO
8. aprila angleški film BUNNY LOKE JE IZGINILA

Kino KRANJSKA GORA

1. aprila francoski barvni CS film CLOVEK IZ HONG KONGA
2. aprila sovjetski film CLOVEK BREZ POTNEGA LISTA
6. aprila ameriški film STANLY IN OLIO
7. in 8. aprila italijanski barv. CS film NOČI ORIENTA

Gledališče

SOBOTA, 1. aprila, ob 19.30 uri: J. Knittel VIA MALA. Dramatizacija v štirih dejanjih. ZADNJIC.

NEDELJA, 2. aprila, ob 19.30 uri: J. Knittel VIA MALA. Gostovanje na Breznici. Cenjene gledalce opozarjamo na zadnjo predstavo drame VIA MALA.

Ne zamudite priložnosti in rezervirajte pravočasno vstopnice na telefon 82-200.

Vse ljubitelje gledališča obveščamo, da bo naslednji teden nova premiera in sicer gusarska zgodba s sabljanjem in petjem: KAPITAN PIPELFOKS.

DPD SVOBODA JAVORNIK — dramski odsek

NEDELJA, 2. aprila, ob 19. uri v dvorani osnovne šole: Jurčič — Tomažič DOMEN. Premiera.

RAZSTAVA

MALA DVORANA DELAVSKEGA DOMA PRI JELENU: do vključno 5. aprila je vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 19. ure odprta razstava gorenjskih likovnikov.

Maloprodajne cene nekaterih poljedeljsko prehrabnih artiklov na dan 25. marca 1967

v S din

VRSTA ARTIKLA	enota mere	Tržnica zas. sektor	Zarja tržnica	Rožca Javornik	Delikatesa na Pršer. c.	P-market Kr. gora
krompir, star	kg	—	80	65	66	90
čebula	kg	200, 250	260	260	236	230
česen	kg	—	650	990	—	—
korenček, rdeč	kg	—	110	345-novi	—	—
zelje v glavah, belo	kg	—	180	185	186	—
kislo zelje, ribano	kg	—	140	115	118	140
špinata	kg	600, 800	310	—	—	—
cvetača	kg	—	310	305	—	—
radič, zelen	kg	600, 800	—	—	—	—
motovilec	kg	800	380	—	—	—
zeleni solata, dalmat.	kg	—	360	360	384	—
zeleni solata, italij.	kg	—	520	570	550	560
por	kg	250	290	—	—	—
jabolka, italijanska	kg	—	350	350	347	414
banane	kg	—	520	570	580	560
limone	kg	—	420, 440	470 480	450	430
pomaranče	kg	—	460, 490	480, 500	473	480
jajčka	kom	48, 50	43, 47 57	42, 47, 52	53	52, 66

Od navedenih prodajal sta bili dobro založeni Zarja — tržnica in Rožca — zelenjava na Javorniku. Prodajalna Delikatesa na Stari Savi ni specializirana za sadje in zelenjavo in imajo le minimalne zaloge. Promet na zasebni tržnici pa je bil v teh dneh šeslab, ker se sezona tam prične šele v maju. Slabo je bila založena tudi prodajalna P-market Kranjska gora.

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je za vedno zapustil naš dragi ata

PAŠO CETINA

Vsem, ki so se poslovlili od njega in ga spremili na zadnji poti ter nam izrekli sožalje, iskrena hvala. Zahvaljujemo se sostanovalcem za venec in pomoč v dneh težke izgube in še posebej Emici in Franciju Brajer ter Luciji Beguš. Prisrčna hvala tov. Mlinariču za poslovilne besede ob odprtem grobu in kolektivu šamotarne za venec. Zahvaljujemo se tudi tov. Burnikovi in učencem III. c razreda za venec in spremstvo na zadnji poti. Prav tako se zahvaljujem zdravnikom, ki so ga zdravili in bi mu radi pomagali med njegovo boleznijo, kakor tudi bolniškemu osebju. **Žalujejo: žena Ivanka, sin Edi ter sorodniki**

ZAHVALA

Sodelavcem kolektiva brusilnice se iskreno zahvaljujem za darilo, ki sem ga z veseljem in hvaležnostjo sprejela.

Marija Kravanja

ZAHVALA

Izvršnemu odboru sindikalne organizacije se prav iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je zelo dobrodošla v moji dolgi bolezni. Se enkrat iskrena hvala.

Mijo Vlahek
žičarna

Na osnovi člena 25 pravilnika za urejanje delovnih razmerij ter sklepa delavskega sveta železarne Jesenice z dne 15. in 16. 2. 1967 dajemo ponovni

RAZPIS

za naslednja prosta delovna mesta:

1. mazilni tehnik Javornik U-3 1 oseba
2. konstruktor Javornik U-3 1 oseba

Pogoji:

Kandidati za razpisano delovno mesto morajo imeti tehnično ali mojstrsko šolo ustrezne stroke z najmanj 2-letno prakso v stroki. Pismene prijave z rojstnimi in ostalimi podatki, navedbo o šolski in strokovni izobrazbi je poslati v roku 15 dni po objavi razpisa na kadrovski sektor železarne Jesenice.

TEHNIČNI FELJTON

Proizvodnja grodlja v Sovjetski zvezi

V letu 1965 je proizvajalo grodelj v Sovjetski zvezi 120 plavžev v 37 železarnah. Izmed teh 37 železarn je proizvajalo 31 železarn več kot milijon ton grodlja letno. Od leta 1952 do leta 1965 se je povečala proizvodnja grodlja za 66 odstotkov in sicer od 40 na 66 milijonov ton letno. Največji del te povečane proizvodnje gre na račun 19 novih plavžev s povprečno proizvodnjo grodlja okoli 3.000 ton na dan. Pri večini teh novih plavžev se giblje koristni volumen med 1700 in 2000 m³.

Plavži velikih dimenzij se vedno bolj uveljavljajo v sovjetski železarnah. Poleg večjega števila plavžev z 2000 m³ koristnega volumna, so zgradili v neki ukrajinski železarni nov plavž s koristnim volumenom 2.300 m³. V načrtu pa imajo gradnjo več plavžev z 2.700 m³ koristnega volumna. Te peči bodo lahko letno proizvedle okoli 2 milijonov ton grodlja.

Ceprav so imeli sovjetski plavžarji v začetku

obratovanja velikih plavžev nekoliko težav, so vendar kasneje dosegli z njimi lepe uspehe. V železarni Čerepovec je dosegel plavž s koristnim volumenom 2.000 v aprilu leta 1965 dnevno proizvodnjo 4.060 ton grodlja. To je brez dvoma vrhunski dosežek v proizvodnji plavža s takšnim koristnim volumenom.

Zanimive podatke je dala primerjava med plavžem s koristnim volumenom 1000 in 2000 m³ v železarni Čerepovec. Plavž z 2000 m³ koristnega volumna je proizvajal za 75% več grodlja kot plavž s polovico manjšim koristnim volumenom. Pri večjem plavžu je bilo zaposlenih samo za 41% več delavcev kot na manjšem.

Veliko pozornost posvečajo v Sovjetski zvezi pripravi vsipa za plavže. To dokazuje podatek, da se je proizvodnja grodlja od leta 1958 do leta 1965 povečala za 66 odstotkov, proizvodnja sintra pa v istem razdobju za 82 odstotkov. Pri tem je bil skoraj ves proizvedeni sintra samohoden. Prav tako gradijo napravo za paletiziranje železove rude z letno proizvodno zmogljivostjo dva milijona ton peletov.

Skoraj vsi sovjetski plavži obratujejo s pritiskom 1,5 do 2 at na žrelu. V bodoče nameravajo povečati ta pritisk na 3 at (tehnična atmosfera —

pritisek 1 kp (kiloponda) na 1 cm²).

Vedno bolj uporabljajo v Sovjetski zvezi tudi zrak, obogaten s kisikom. Po sovjetskih podatkih so v letu 1965 že pri 27 odstotkih celotne proizvodnje grodlja uporabljali vpihavanje kisika in sicer so povečali kisik v vpihavanem zraku do 27 odstotkov. Pri tem so ugotovili povečanje proizvodnje za 2 do 3 odstotka za vsak odstotek dodanega kisika.

Zelo ceneno gorivo je v Sovjetski zvezi zemeljski plin. Zato obratuje približno tri četrtine sovjetskih plavžev z dodajanjem zemeljskega plina skozi pihalice. Njegova povprečna dodana količina je 90 Nm³/t grodlja.

Poraba koksa je v povprečju pod 600 kg/t grodlja. Najnižje porabe koksa imajo plavži v železarnah Magnitogorsk, Zaporozžal in Čerepovec, kjer so dosegli povprečje pod 550 kg/t ob istem vpihavanju zemeljskega plina v količini 100 Nm³/t grodlja.

Brez dvoma kažejo vsi zgoraj navedeni podatki, da je tehnologija proizvodnje grodlja v sovjetskih plavžih zadnja leta izredno napredovala. S tem se je približala najboljšim dosežkom na tem področju, ki jih dosegajo v zadnjem času na plavžih japonskih železarn. K